

KULTURNI, NAKLADNIČKI I
ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI
PROJEKT *ŽIVOT I DJELO*
STJEPANA ADŽIĆA
(1730. – 1789.) 2008. – 2016.

UVODNI OPIS TEME PROJEKTA

Stjepan Adžić (1730. – 1789.), ugledni svećenik u zvanju kanonika Pečuške biskupije, vanjski vikar pečušškoga biskupa u „okругu Donje Slavonije“, pjesnik latinist i pisac iz 18. stoljeća,¹ potvrđuje svojim postignućima i djelima vjerski, kulturni i nacionalni identitet, a evocirajući temu hrvatske i europske kontaktnosti i prožimanja u 18. stoljeću, organski se uklapa u aktualnu tematiku uključenosti Hrvatske u Europu. Potreba za potvrdom identiteta, popratna pojava integracijskoga procesa, njegovim osnaživanjem i bogaćenjem, nameće, uz ostalo, potrebu izradbe popisa istaknutih, znamenitih i važnih ličnosti različitih područja djelovanja, kao što su znanost, umjetnost, kultura, školstvo, zdravstvo, gospodarstvo, vjerski život, politika, šport i dr., čiji je rad zapažen ne samo u zavičajnom i nacionalnom prostoru, nego i u širem međunarodnom prostoru, potom sastavljanja kataloga njihovih posti-

¹ Stjepan Adžić rođen je u Rajevu Selu 1730. Osnovnu školu pohađao je kod franjevaca u Iloku i Vukovaru, a gimnaziju u Szegedinu. Stupio je 1746. u franjevački novicijat u Baču, napustio franjevce te studirao filozofiju u Budimu, teologiju u Zagrebu, Pečuhu i Trnavi te postao doktorom teologije. Zaređen je za dijecezanskoga svećenika te bio najprije kapelan u Szakcsu i Vinkovcima, potom u uredu biskupa Jurja Klime u Pečuhu do 1761. kada je imenovan začasnim kanonikom i vanjskim vikarom za Slavoniju, župnikom u Nijemcima, potom 1763. u Tovarniku. Postao je 1776. kanonikom teologom i rektorom biskupskoga sjemeništa u Pečuhu, kanonikom pečušške katedrale, protonotarom Svete Stolice. Umro je i pokopan u Pečuhu 1789.

gnuća, interpretacije, valorizacije i određivanja njihove važnosti kako bi samoprezentacija i identitetska slika Hrvatske sa Slavonijom i Srijemom bila vjerodostojna s pozitivnim vrijednosnim predodžbama, a popularna identitetska knjiga potpunija. U oblikovanju pozitivnih vrijednosnih predodžaba o Slavoniji i Srijemu sudjeluje svojim likom i djelom svećenik i latinski pjesnik Stjepan Adžić, leksikonski potvrđen i nezaobilazan u nizovima znamenitih i istaknutih Hrvata, koji je svojim prezimenom zadavao pravopisne poteškoće i u hrvatskom i u mađarskom dijelu Pečuške biskupije jer mu se prezime bilježilo u nekoliko inačica: Agych, Agyits, Agjich, Agyics, Ágits, pa čak i Ogyich.

Kulturnim, nakladničkim i znanstveno-istraživačkim projektom *Život i djelo Stjepana Adžića* želi se djelovati općenito u pravcu revitalizacije kulturne, povijesne, crkvene i književne baštine Slavonije i Srijema, konkretno prostora Vukovarsko-srijemske županije te nastoji revalorizirati život i djela istaknutih pojedinaca toga prostora. Taj se općeniti cilj ostvaruje na konkretnom projektnom zadatku proučavanja i revalorizacije života i djela Stjepana Adžića, istaknutoga crkvenoga i kulturnoga djelatnika s prostora nekadašnje Pečuške biskupije. Naime, postignuća Stjepana Adžića važna su sastavnica u određivanju zemljopisnoga, kulturnoga, jezičnoga i stvaralačkoga identiteta Cvelferije, Slavonije i Srijema kao njegova zavičajnoga okruženja i Hrvatske kao šire nacionalne zajednice, otvorene europskim utjecajima i prožimanjima.

Za nas je ponajprije zanimljiv zavičajni identitet toga darovitoga Cvelfera, rođena u Rajevu Selu 1730. u graničarskoj obitelji vojnih časnika, kako bilježe biografii. Naime djed mu Stjepan Adžić bijaše vrlo utjecajna ličnost nakon što se istaknuo u borbi s Turcima kao vojnik pod vodstvom princa Eugena Savojskoga, a otac Ilija bio je zamjenik satnika konjaničke pukovnije na srijemskoj granici na Savi. Budući da u oblikovanju identiteta osobe sudjeluju stečeni (kulturni) i zadani (prirodni) čimbenici, čini se da su urođene predispozicije usmjerile buduću životnu putanju mladoga Stjepana Adžića, koji nije u obiteljskom stilu krenuo za vojnom karijerom, nego ga je senzibilna, pjesnička narav usmjerila prema humanističkom obrazovanju i predodredila njegovo buduće svećeničko zvanje. Na formiranje njegova osobnoga identiteta utjecali su obrazovni čimbenici i stečevine tijekom školovanja, najprije osnovnoga u Vukovaru i Iloku, gimnazijskoga u Szegedinu, studija filozofije u Budimu, teologije u Zagrebu, Pečuhu i Trnavi, gdje je postao doktorom teologije zadivljujući znanjem svoje učitelje.

Nakon novicijata u *Redu male braće* u Baču, napustio je franjevce 1746. Za dijecezanskoga svećenika zaređen je 1758. te obnašao brojne dužnosti u Pečuškoj biskupiji. Najprije je bio kapelan u Szakcsu i Vinkovcima te u uredu biskupa Jurja Klime u Pečuhu do 1761. kada je imenovan začasnim kanonikom i vanjskim vikarom pečuškoga biskupa za Slavoniju te župnikom u Nijemcima, a 1763. premješten je u Župu Tovarnik. Postao je 1776. kanonikom teologom i rektorom biskupskoga sjemeništa u Pečuhu, gdje je predavao biblijske predmete, brinuo o odgoju i obrazovanju mladih naraštaja.

Identitet Stjepana Adžića možemo dopuniti i značajkama marljive, radišne, visokoobrazovane i kulturne osobe njegovana ukusa sa smislom za opće dobro, što se očitovalo, uz ostalo, i u solidarnosti prema drugima, a to saznajemo zahvaljujući njegovim biografima, posebice vremenski bliskom mu Alekseju Horanyiju, koji 1792. piše: »Budući da se od mladosti oduševljavao Apolonom i ljepšim muzama, s kojima je ublažavao teške trenutke te nastojao otrti tegotne bolesti, mnogo je spjevao sjajnim, učenim i spontanim stihom, i što je darovao javnosti kaneći udovoljiti molbama prijatelja.«²

Kao visoko pozicioniran i vrlo učen svećenik Pečuške biskupije cijelim se svojim bićem angažirao u javnom životu za napredak Slavonije. Aktivnosti što ih je obavljao bile su izraz potrebe vremena, a on se očitovao kao čovjek svojega vremena, u prvom redu kao prosvjetitelj i inicijator osnivanja prvih graničarskih škola u Slavoniji, autor početnice, molitvenika i katekizma pod naslovom *Abekavicza illyricska Za ubaviestiti malanu Diecsiczu ù kratko ù nauku Knjighe, i nauka Zakona katholicsanskoga Potribita znati svakomu Malanomu, i Velikomu za Spasenje Dusse* (1779.), namijenjene vjerničkom puku Slavonije i Srijema te Hrvatima u mađarskom dijelu Pečuške biskupije. Objavljivanje navedena djela svrstava ga u vjersko prosvjetiteljstvo 18. stoljeća, nabožne pisce i skupinu učenih ljudi koji su prionuli opismenjavanju i vjerskom poučavanju običnoga puka te u tu svrhu objavljivali katekizme, molitvenike, pjesmarice i uz njih abecevice ili abekavice, male priručnike s uputama za čitanje. Adžić je kao kanonik, vanjski vikar i župnik u Nijemcima i ranije radio na sastavljanju dijaloškoga katekizma jer u svojem dopisu 13. siječnja 1763. šalje redovnicima i župnicima rukom pisane stranice *Jezgre Nauka Kerstjanskoga od Poznanja Sebe istoga i ostali za Spasenje*

² Aleksej Horányi, ADŽIĆ STJEPAN (Agyich Stephanus), Novi spomen poznatih objavljenih pisaca Mađara i provincijalaca, u: Stjepan Adžić, *Okružnice i dopisi*, Sabrana djela II., Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., str. 92.

Duse potribiti u opcseno te obrazlaže razloge svojega pisanja i namjenu, proizišlu iz konkretnih, praktičnih potreba slavonskoga puka, kojemu su malo poznate vjerske istine:

Kad smo nedavno zajedno bili u Tovarniku, jednodušno smo zaključili o obdržavanju obreda ženidbe u ovom zavičaju. Ujedno su sabrana braća na tom skupu htjela da se načini kratki sažetak kršćanskoga nauka za ova područja u kojem bi se u jednu okosnicu sabralo ono što je do sada bilo rasuto, tako da svi poučavamo jedno te isto te da među nama ne bude više razlike u onim područjima koja se odnose na stvari najviše potrebna za spasenje.

Nakon toga sam, pozvavši jednog ili drugog u pomoć, sažeto i prilagođeno najviše za upotrebu priprostih u ovom kraju, dakako jednostavnim stilom, sažeo određena pitanja i odgovore kršćanskoga nauka. Njegovu suštinu treba što prikladnije izložiti narodu u ljubavi i strpljivosti te ga svima i svakom pojedinom dostavljam.

Sažetim vjerskim istinama dodao je abekavicu i molitvenik te objavio 1779. nabožno-prosvjetiteljsku knjižicu na hrvatskom jeziku pod naslovom *Abekavicza illyricska Za ubaviestiti malanu Diecsiczu ù kratko ù nauku Knjighe, i nauka Zakona katholicsanskoga Potribita znati svakomu Malanomu, i Velikom u Spasenje Dusse bez navođenja mjesta izdanja i imena autora pa se jedno vrijeme smatrala i izgubljenom*. U duhu prosvijećena apsolutizma carice Marije Terezije hvalio je njezinu prosvjetnu politiku, osobno je poticao mladež na školovanje te su, zahvaljujući njegovoj moralnoj podršci i financijskoj potpori, brojni učenici došli do visokih položaja u crkvenom, vojnom i političkom životu, a među njima, primjerice, kanonik i profesor teologije Matija Živić (1751. – 1814.), seosko dijete iz Tovarnika. Stoga je posebice zanimljivo promatrati Adžićevu uklopljenost u hrvatsko prosvjetiteljsko 18. stoljeće i Slavoniju, što mu se ukazala »u obliku žalosne božice, prema sjećanju svoje stare slave u sadašnjem svojem jadnom stanju, do kojeg ju je dovela pomahnitalost turskoga rata, iznoseći sa žalošću te ujedno preponizno moleći svoj stari izgled.«³

Curriculum vitae Stjepana Adžića, kanonika pečuške katedrale, protonotara Svete Stolice, objedinjuje svjetove 18. stoljeća s državnim i crkvenim razgraničenjima, zavičajni cvelferijski svijet Slavonske vojne

³ Stjepan Adžić, pečuški kanonik, Josipu Krmptiću, svećeniku S. P. D., u: Stjepan Adžić, *Prozna djela*, Sabrana djela I., prir. i ur. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2009., str. 150.

granice, sastavnoga dijela Habsburške Monarhije, te slavonsko-srijemskoga dijela Pečuške biskupije, koji je pripao Bosanskoj ili Đakovačkoj biskupiji nakon razdvajanja župa, procesa kojega je 1780. okončao Adžić kao posljednji vanjski vikar pečuškoga biskupa u Slavoniji.

Stjepan Adžić, važan akter javnoga života Slavonije 18. stoljeća, napisao je brojne prigodne pjesme na latinskom jeziku s temom iz suvremenosti u kojima opjevava važne događaje i javne ličnosti iz društvenoga, političkoga i crkvenoga života kao pjesnik, očevidac i komentator, npr. u povodu stote godine oslobođenja Pečuha od turske vlasti, pjesme posvećuje Matiji Krtici u povodu imenovanja za biskupa (*Musa syrmi-co-slavonica amplissimis illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Matthaei Francisci Kertiza... 1774.*), biskupu Stjepanu Nagyu u prigodi imenovanja za vikara, biskupu Pavlu Ladislavu grofu Eszterhazyu (*Bucolicon in auspiciatissimum adventum illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Pauli Ladislai e comitibus Eszterhazy de Galantha, Quinque-Ecclesiarum episcopi... 1781.*), ustoličenju Petra Végha za župana Baranjske županije (*Carmen in festam inaugurationem Petri Véghe, i. comitatus Baranyensis supremi comitis, celebratam, 1782.*), u povodu smrti biskupa Jurja Klime (*Funebre carmen piis manibus olim excellentissimi, illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Georgii Klimo episcopi Quinque-Ecclesiensis, Comitatum de Baranya, Tolna, et Valpo supremi,...*), potom odlaska grofa Dominika de Cajafa (*Ilustri viro comiti Dominico Cajaffa J. R. Caroliani superiori lokumtenenti, 1770.*) i dr.

Kao pjesnik latinist Adžić nas je povezao s velikom književnom zajednicom zapadnoga europskoga literarnog kruga te se dokazao eruditom i zaljubljenikom naoklasicističkoga stilskoga i motivskoga kompleksa. Klasični filolozi procijenit će Adžićev doprinos europski poznatoj i priznatoj hrvatskoj književnosti na latinskom jeziku te utvrditi uklopljenost njegova latinskoga pjesništva i homiletičke literature u baštinu hrvatskih latinista.

Svoje je propovijedi u povodu važnih crkvenih svečanosti držao na hrvatskom jeziku, a tiskom objavio na latinskom jeziku, npr. propovijed u Kukujevcima posvetio je carici i kraljici Mariji Tereziji 15. listopada 1779. pri svečanom obredu posvete crkve Presvetoga Trojstva, koju je dala izgraditi, a taj kontekst koristi za isticanje brojnih postignuća na području prosvjetnoga, kulturnoga, crkvenoga i gospodarskoga života Slavonije i Srijema (*Mariae Theresiae Romanorum Imperatricis viduae*

semper Augustae Regnorum Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, et Sclavoniae reginae etc. etc. Profusa in populos Sclavoniae, beneficentia ea occasione, qua die XV. mensis Octobris Divae Theresiae sacra, structa ejusdem Suae Majestatis sacratissime insigni munificentia Kukojevci in Syrmio ecclesia solemni ritu Sanctae Triados honoribus dicabatur, a reverendissimo, ac clarissimo domino Stephano Agyich cathedralis Ecclesiae Quinquae-Ecclesiensis canonico, proque eadem Diaecesi per partes Sclavoniae vicario celebrata... / MARIJI TEREZIJI, rimskoj carici, udovici, uvijek vladarici i kraljici Kraljevina Ugarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije itd. itd., koja je prosula dobročinstva među narode Slavonije, prikazuje, kada je 15. listopada na dan blažene TEREZIJE, svečanim obredom posvećena izgrađena crkva posebnom dobrotom Njezinoga Presvetoga Veličanstva u čast Presvetoga Trojstva u Kukujevcima i Srijemu od mnogopoštovanoga i vrlo poznatoga gospodina STJEPANA ADŽIĆA, kanonika stolne Pečuške crkve i vikara iste biskupije u području Slavonije godine Gospodnje 1779.). Tekst propovijedi Sacerdos magnus reverendus pater Franciscus a Valkovarino Ordinis Sancti Francisci Observantium, Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Definitor Emeritus Dum IV. Octobris Anno MDCCLXVII. Aetatis LXXVI. Religionis LVI. Sacerdotii LI. inchoato, in Arce Illok secundas offeret Deo Primitias Denunciatus; Praecone reverendissimo domino Stephano Agyich Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonico, Districtus Sclavonicalis Vicario Foraneo, Incltyti Comitatus Syrmienis Assessore, nec non Ecclesiae in Tovarnik Parocho / VELIKI SVEĆENIK, poštovani otac FRANJO OD VUKOVARA, zaslužni definitor Reda sv. Franje, redodržitelja Provincije svetoga Ivana Kapistranskoga kad je 4. listopada 1767. godine, u 76. godini života, 56. redovništva i 51. godini svećeništva u Iločkoj tvrđi prikazao Bogu zlatnu misu, gdje je propovijedao vrlo poštovani gospodin STJEPAN ADŽIĆ, kanonik stolne Pečuške crkve, vanjski vikar slavonskoga okružja, prisjednik slavne Srijemske županije i župnik crkve u Tovarniku u povodu zlatne mise svećenika Franje od Vukovara donosi njegov portret na temelju kojega možemo rekonstruirati i brojne prilike vjerskoga života u 18. stoljeću te položaj redovnika franjevac.

Kako su sve pjesme, propovijedi i javni govori objavljeni na latinskom, što je vidljivo u bibliografiji djela Stjepana Adžića, jezičnu smotku barijeru prevladali prijevodima na hrvatski jezik te je rukopisna i tiskom objavljena ostavština Stjepana Adžića dostupna i profesionalnim i širim čitateljskim krugovima u četirima dvojezičnim knjigama *Sabranih*

djela Stjepana Adžića: *Prozna djela* (2009.), *Okružnice i dopisi* (2010.), *Prigodnice* (2011.) te *Rukopisi* (u pripremi za tisak).

Promatrajući život i djelo Stjepana Adžića te sumirajući njegova postignuća, a tek ćemo ih znanstveno valorizirati sa suvremene točke gledanja, možemo apriorno ustvrditi da je postigao brojne rezultate na različitim poljima i dosegnuo visoke domete te je bez njega nemoguće napisati popularnu identitetsku knjigu iz prošlosti slavonskoga dijela Vojne granice i Pečuške biskupije i njome ujedno upotpuniti kulturni identitet Hrvatske i njezine pokrajine Slavonije, naravno respektirajući i druge važne ličnosti 18. stoljeća. Bez istaknutih pojedinaca ni ne možemo govoriti o kulturnom identitetu nekoga kraja jer identitet podrazumijeva i »način na koji se određena zajednica doživljava, odnosno predstavlja drugima«. ⁴ Znameniti pojedinci zastupnici su zavičajnoga identiteta, svojim ga postignućima promoviraju kao nositelji zavičajne domovnice i utječu na oblikovanje pozitivnih vrijednosnih predodžbi o njemu. Na konkretnom primjeru života Stjepana Adžića i njegova rada na različitim poljima možemo potvrditi identitet Slavonije i Srijema kao sastavnoga dijela hrvatskoga i europskoga prostora. Rad i postignuća Stjepana Adžića predstavljaju i otkrivaju Slavoniju i Srijem 18. stoljeća kao prostor otvoren široj zajednici te općem dobru, kao sastavni dio hrvatskoga i europskoga kulturnoga kruga. Kreativno je Adžić njegovao latinske i hrvatske jezične i književne veze, ostvarivao vezu sa starijim književnim razdobljima, koja je poznavao i kreativno oživljavao. Omogućavao je i olakšavao kontaktnost, dodire, utjecaje i prožimanja zblizavajući ljude, krajeve i kulture, međusobno ih povezujući te pojačavajući komunikaciju zavičajne, regionalne, nacionalne i međunacionalne zajednice u čemu mu je pomogla erudicija, znanje i korištenje latinskoga jezika kao službenoga jezika Crkve, ali i kao pjesničkoga jezika, kojega je njegovao te prakticirajući, uz pjesnički, i administrativni stil. Dopriнос Stjepana Adžića i drugih važnih, znamenitih ličnosti nacionalnom, kulturnom i vjerskom identitetu te općem dobru dokaz su uzajamnosti i kontaktnosti regija kao i prožimanja cjelokupne hrvatske kulture s europskom. Proučavanje života i djela Stjepana Adžića utječe na oblikova-

⁴ Verhelst, T., *Network Cultures, Brussels: The Impact of Identity on Local Development and Democracy, Redefining Cultural Identities*, Zagreb, 2001, str. 5–35.

Sanda Katović, Jasna Horvat, Helena Sablić Tomić, *Kulturna industrija kao afirmacija kulturnoga identiteta*, u: *Kulturni stereotipi*, Koncepti identiteta u srednjoeuropskim književnostima, Filozofski fakultet u Zagrebu, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb, 2006., str. 324.

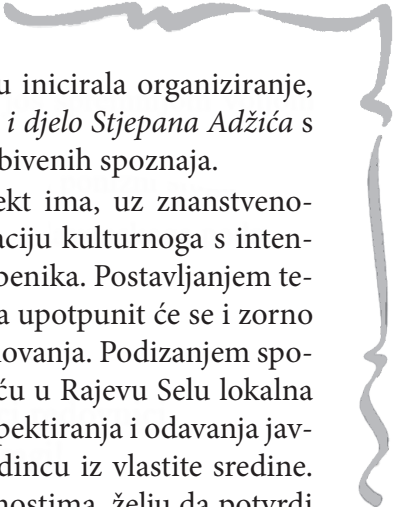
nje pozitivnih vrijednosnih predodžbi o Slavoniji i Srijemu te Hrvatskoj. Prijevodom njegovih djela s latinskoga jezika dobivamo posve novu, bogatiju, dosad nepoznatu sliku društvenih, vjerskih, političkih, kulturnih i književnih prilika u Slavoniji toga vremena koje su za obične čitatelje i istraživače bile nedostupne, kao i brojne druge činjenice jer Adžićeva latinska djela, puna objektivnih činjenica, dokumentiraju stvarno stanje slavonske zbilje 18. stoljeća.

TEMATSKA PROBLEMATIKA PROJEKTA

Izvlačenjem iz zaborava zapostavljenoga, zaboravljenoga pisca, visokopozicioniranoga svećenika, javnoga, kulturnoga i prosvjetnoga djelatnika Slavonije 18. stoljeća Stjepana Adžića te revitaliziranjem i aktualiziranjem njegova opusa i vremena djelovanja nastojali smo ga objavljivanjem faksimila njegovih hrvatskih i latinskih djela te prijevodima na hrvatski približiti različitim slojevima čitatelja, potaknuti buduća istraživanja, znanstveno proučiti i valorizirati te odrediti mjesto u hrvatskoj kulturi, književnosti i povijesti. Da bi se zaokružio portret Stjepana Adžića i znanstveno valorizirao njegov rad, potreban je interdisciplinarni pristup kako bi ga se osvijetlilo s više znanstvenih aspekata zbog čega su se u projektu angažirali znanstvenici i istraživači različitih grana s područja humanističkih znanosti, ponajprije klasične filologije, teoloških znanosti, crkvene i svjetovne povijesti te književne znanosti.

CILJEVI I REZULTATI PROJEKTA

Konkretna zadatka projekta *Život i djelo Stjepana Adžića* bilo je potrebno realizirati postupno u nekoliko etapa, čiji je raspored bilo nužno kronološki rasporediti. Arhivsko istraživanje i prikupljanje rukopisne građe i tiskom objavljenih djela Stjepana Adžića i literature o njemu početni je dio u kojemu smo nastojali biti što sveobuhvatniji premda smo svjesni da je podosta toga izgubljeno na prašnjavim policama arhiva ili uništeno zubom vremena. Kako je glavnina Adžićava opusa na latinskom jeziku, a brojni izvori o njemu na mađarskom, potrebno je bilo načiniti prijevod njegovih rukopisnih i objavljenih djela. Nakon prijevodne aktivnosti, koja su njegov opus učinila pristupačnim hrvatskom govornom području, objavljivanjem *Sabranih djela Stjepana Adžića* približili smo ga uknjižena i inovirana široj i profesionalnoj čitateljskoj publici te olakšali znanstveni i istraživački rad. Nakon toga uslijedila

su znanstvena istraživanja i valorizacija, što su inicirala organiziranje, potom i održavanje Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića* s priopćenjima rezultata znanstvenoga rada i dobivenih spoznaja.

Da ne bi znanost ostala usamljena, projekt ima, uz znanstveno-istraživačku i nakladničku atribuciju, kvalifikaciju kulturnoga s intencijom uključivanja i angažiranja kulturnih čimbenika. Postavljanjem tematske izložbe djela i rukopisa Stjepana Adžića upotpunit će se i zorno predočiti istraživani opus i vrijeme njegova djelovanja. Podizanjem spomen-ploče ili spomen-obilježja Stjepanu Adžiću u Rajevu Selu lokalna će zajednica praktično dokazati svoj osjećaj respektiranja i odavanja javnoga priznanja istaknutom i kreativnom pojedincu iz vlastite sredine. Na taj način pokazat će svoj stav prema vrijednostima, želju da potvrdi zavičajni identitet jer se kroz kategorije identiteta i vrijednosti ogleda pojam zavičaja u filozofskom smislu. Osim toga želja nam je uprisutniti ime Stjepana Adžića u svijesti i svakodnevici ljudi njegova zavičaja, što bismo mogli davanjem njegova imena ulici, ustanovi i udruzi iz kulture, primjerice knjižnici i čitaonici. Naime, ime neke ulice, ustanove i udruge dio je konstruiranja nacionalnoga identiteta jer se na taj način prožimlju ideali, vrijednosti i nacionalna povijest sa svakodnevnim životom. Imena ulica, ustanova i udruga medij su promocije i konstrukcije kulturnoga i kolektivnoga identiteta te ogledalo percepcije povijesti. Imenovanje ulice, ustanove i udruge prigoda je za ponovno pisanje povijesti te oblikovanje »registra povijesti« i hijerarhijski ustrojenoga popisa značajnih ličnosti. Iskustvo kolektivnoga identiteta i njegovo oblikovanje odvija se preko zajedničkih simbola, koji potvrđuju identitet i potiču proces identifikacije. Proces identifikacije pojedinaca sa zajedničkim simbolima odvija se na individualnoj razini kroz internalizaciju vrijednosti i ideja koje simbol predstavlja, a na kolektivnoj pak razini kao veza između pojedinaca i sustava vrijednosti, što djeluje homogenizirajuće na zajednicu. Ime znamenite osobe što se dodjeljuje ulici, trgu i ustanovi postaje simbol. Imenovanje ulica i ustanova identičan je procesu posvećivanja prostora nekoj ličnosti, događaju ili dijelu povijesti. Budući da imena osoba uvode povijesno pamćenje u sferu ljudskih aktivnosti, dodjeljivanjem imena Stjepana Adžića prostoru ulice, ustanove i udruge iz kulture utiskujemo ga u pamćenje šire ili uže zajednice, čime naglašavamo vrijedno iz povijesti te projiciramo ideale u prostor, što je važno u oblikovanju kolektivnoga sjećanja. Imenovanje ulica i ustanova, općenito uzevši, prigoda je za modeliranje povijesti, javno priznavanje

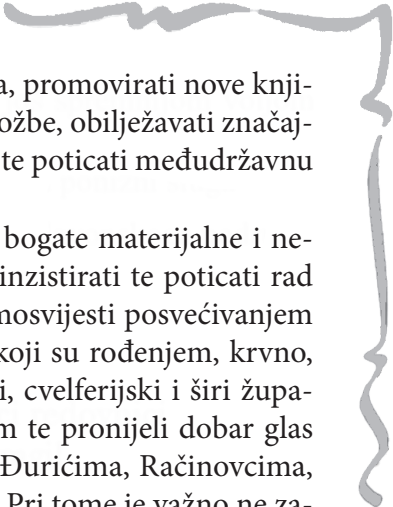
važnosti vlastitih nazora i pogleda, komemoriranje povijesne hijerarhije osoba i događaja, što trebamo utisnuti u svijest građana, a projekt nas konkretno i praktično potiče da građane svakodnevno podsjetimo na ime i djela Stjepana Adžića, otmemo zaboravu, spremimo i čuvamo u memoriji za buduće naraštaje.

Uz općeniti cilj što se odnosi na proučavanje, valorizaciju i revitalizaciju hrvatske kulturne, književne, povijesne i crkvene baštine, projekt *Život i djelo Stjepana Adžića* usmjeren je i na ostvarenje specifičnih ciljeva kao što su očuvanje kulturnoga identiteta i deprovincijalizacija rubnih prostora Hrvatske te upotpunjavanje identitetske slike zavičaja, konkretno Cvelferije, prostora Vukovarsko-srijemske županije i širega slavonskoga i srijemskoga zavičaja.

Organizator Centar za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima sa suorganizatorima Vukovarsko-srijemskom županijom, Općinom Drenovci, *Duhovnim hraščem* iz Drenovaca te Udrugom *Čitaonica i knjižnica* iz Rajeva Sela usmjerio je suradnju u pravcu relevantnih ustanova i pojedinaca koji se mogu stručno i kompetentno uključiti u ostvarenje projektnih ciljeva i rješavanje zadataka. Uspostavljanje suradnje između hrvatske akademske zajednice, znanstvenih, prosvjetnih, vjerskih i kulturnih institucija i udruga Republike Hrvatske i Vukovarsko-srijemske županije, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave svjedoči o potrebi uključivanja i povezivanja svih segmenata u društvu znanja.

Približavanjem javnosti i promicanjem dijela hrvatske kulturne, povijesne, crkvene, književne i pisane baštine, posebice Stjepana Adžića, zapravo smo se uključili i u proučavanje kulturne, crkveno-povijesne i pisane baštine Pečuške biskupije i njezina vikara u kontekstu 1000. godišnjice utemeljenja, što se obilježila 2009., ostvarivši prekograničnu suradnju s Pečuhom i njegovim kulturnim ustanovama, arhivom, knjižnicom i biskupijom.

Revitaliziranjem segmenta kulturne, povijesne, crkvene i književne baštine rubnih prostora Vukovarsko-srijemske županije nadamo se postići i opće rezultate projekta te poticajno djelovati na buduće sustavno vođenje skrbi o pisanoj zavičajnoj baštini, potaknuti nabavku, prikupljanje i čuvanje dosadašnjih izdanja povijesnih, književnih, političkih, gospodarskih, etnoloških, vjerskih i drugih djela vezanih uz Cvelferiju, njezinu prošlost i sadašnjost, podići kakvoću i razinu kulturnoga rada lokalnih zajednica, prezentirati i druga postignuća značajnih i uspješnih

ljudi toga kraja iz različitih područja djelovanja, promovirati nove knjige, upriličavati različite tematske i prigodne izložbe, obilježavati značajne obljetnice na zavičajnoj i nacionalnoj razini te poticati međudržavnu suradnju.

Na temeljitom upoznavanju i poznavanju bogate materijalne i nematerijalne baštine i nadalje će biti potrebno inzistirati te poticati rad na bogaćenju identitetske slike i podizanju samosvijesti posvećivanjem pozornosti znamenitim i značajnim ljudima, koji su rođenjem, krvno, srodstvom i radom bili vezani uz uži zavičajni, cvelferijski i širi županijski prostor i obilježili ga svojim djelovanjem te pronijeli dobar glas o Posavskim Podgajcima, Rajevu Selu, Gunji, Đurićima, Račinovcima, Drenovcima, Vrbanji, Soljanima i Strošincima. Pri tome je važno ne zadržati se samo na populističkoj razini, nego podići kulturnu razinu te jačati duhovnu moć ljudi Cvelferije kao rubnoga prostora Republike Hrvatske i Vukovarsko-srijemske županije okupljanjem kreativnih snaga, koje će sudjelovati u kulturnoj profilaciji toga prostora kao važnoga, a ne minornoga kulturnoga čimbenika, a pri tome voditi računa o njegovu položaju u regionalnom te širem nacionalnom i državnom prostoru. Uz to vrlo je važna stručna potpora u praćenju kulturnih zamisli i nastojanja, primjerice u ostvarenju arhivskoga i bibliografskoga pristupa pisanoj ostavštini, a prikupljenu literaturu učiniti pristupačnom korisnicima otvaranjem općinskih knjižnica i čitaonica.

REDOSLIJED I OPIS PROJEKTNIH AKTIVNOSTI *PRIKUPLJANJE GRAĐE I IZVORA*

Kako nigdje nisu kumulativno ni sustavno praćena djela i rukopisi Stjepana Adžića niti postoji njihova integralna bibliografija, u prikupljanju rasute rukopisne i tiskom objavljene građe i izvora te bibliografskih jedinica o Stjepanu Adžiću, koristili smo usluge knjižnica, muzeja i arhiva u Hrvatskoj i Mađarskoj: Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Muzeja Slavonije u Osijeku, Muzeja grada Iloka, franjevačkih samostana u Osijeku, Slavanskom Brodu, Šarengradu i Našicama, Središnje biskupijske i fakultetske knjižnice u Đakovu, Biskupijskoga i kaptolskoga arhiva u Pečuhu, Sveučilišne knjižnice u Pečuhu, Hrvatskoga državnoga arhiva u Osijeku, Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, Knjižnice Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima, Gradske knjižnice i

čitaonice u Vinkovcima i Općinske narodne knjižnice u Drenovcima. Zalaganjem Mate Batorovića došli smo do rukopisa *Liber literarum currentialium dioecesanarum* Franjevačkoga samostana u Šarengradu te objavili *Kraljevske, biskupske i vikarske okružnice i dopise* nastale od 24. svibnja 1761. do 26. lipnja 1781., u vrijeme kada je Stjepan Adžić obnašao dužnost vanjskoga vikara pečuškoga biskupa u Slavoniji u drugoj knjizi *Sabranih djela* Stjepana Adžića *Okružnice i dopisi* 2010. Arhivistica Zsófia Papp i Đuro Franković prikupili su znatan dio građe koja se čuva u pečuškim arhivima, a bit će objavljena u četvrtoj knjizi *Sabranih djela* pod naslovom *Rukopisi*.

PRIJEVODNA AKTIVNOST

Prijevodni djela Stjepana Adžića s latinskoga jezika na hrvatski te djela o Stjepanu Adžiću s mađarskoga jezika na hrvatski itekako su potrebni budući da je latinski jezik nepoznat većini čitatelja, a poznat tek elitnoj manjini. Prevoditelji s latinskoga na hrvatski jezik Stjepan Sršan i Irena Galić Bešker te s mađarskoga na hrvatski Zita Jukić i Kristina Katalinić omogućili su nam svladavanje jezične barijere i olakšali otkriti i razumjeti Adžićev pisani, tekstualni svijet 18. stoljeća.

Stjepan Sršan preveo je djela Stjepana Adžića s latinskoga na hrvatski jezik:

Quotidiana mortis memoria et preces ad inpetrandam bonam mortem

Mariae Theresiae Romanorum Imperatricis viduae semper Augustae Regnorum Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, et Sclavoniae reginae etc. etc. Profusa in populos Sclavoniae, beneficentia ea occasione, qua die XV. mensis Octobris Divae Theresiae sacra, structa ejusdem Suae Majestatis sacratissime insigni munificentia Kukoewczy in Syrmio ecclesia solemni ritu Sanctae Triados honoribus dicabatur, a reverendissimo, ac clarissimo domino Stephano Agyich cathedralis Ecclesiae Quinquaee-Ecclesiensis canonico, proque eadem Diaecesi per partes Sclavoniae vicario celebrata...

Sacerdos magnus reverendus pater Franciscus a Valkovarino Ordinis Sancti Francisci Observantium, Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Definitor Emeritus Dum IV. Octobris Anno MDCCLXVII. Aetatis LXXVI. Religionis LVI. Sacerdotii LI. inchoato, in Arce Illok secundas offeret Deo Primitias denunciatus; Praecone reverendissimo

domino Stephano Agyich Cathedralis Ecclesiae Quinque – Ecclesiensis Canonico, Districtus Sclavonialis Vicario Foraneo, Incltyti Comitatus Syrmiensis Assessore, nec non Ecclesiae in Tovarnik Parocho...

Stephanus Agyichius, Canonicus Quinque-Ecclesiensis Josepho Kermopotichio Presbytero S. P. D.

Kraljevske, biskupske i vikarske okružnice te dopisi za vrijeme vanjskoga vikara u Slavoniji i kanonika Pečuške biskupije vrlo poštovanoga gosp. dr. Stjepana Adžića 1761. – 1781.

Alexius Horányi, Agyich Stephanus, *Nova memoria Hungarorum et provincialium scriptis editis notorum*, Pest, 1795. Pars. I., p. 46–57.

Irena Galić Bešker, klasična filologinja, prevela je jedanaest tiskom objavljenih pjesama Stjepana Adžića s latinskoga na hrvatski jezik:

Illustri viro comiti Dominico Cajaffa J. R. Caroliani superiori locumtenenti in abitu suo Quinque-Ecclesiis Stephanus Agyichius canonicus Quinque-Ecclesiensis

Musa Syrmico-slavonica amplissimis illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Matthaei Francisci Kertiza, sacro-sanctae theologiae doctoris, olim cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonici theologi honoribus dum in Bosnensem seu Deakovariensem, Syrmiensem item canonice unitarum ecclesiarum episcopum Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis Reginae Hungariae gratia renunciatus, Sede apostolica benevole approbante solemni ritu inauguratus extitisset, devota, nomine totius cleri, et populi, qui est per Slavoniam, et Syrmium. Anno reparatae salutis MDCCLXXIV.

Funebre carmen piis manibus olim excellentissimi illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Georgii Klimo episcopi Quinque-Ecclesiensis, Comitatum de Baranya, Tolna, et Valpo supremi, et perpetui comitis, Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis actualis intimi status consilarii dum solemnes ejus exequiae die XVII. mensis Junii anni MDCCLXXVII. in cathedrali ecclesia Quinque-Ecclesiensi peragerentur ad perennem singularium tanti praelati promeritorum memoriam a suorum quodam in devoti animi obsequium delatum. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel

Bucolicon in auspiciatissimum adventum illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Pauli Ladislai e comitibus Eszterhazy de Galantha Quinque-Ecclesiarum episcopi. A Stephano Agyich C. E. Q. E. canonico oblatum MDCCLXXXI. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini domini Francisci Györy de Radvány insignis Ord. S. Stephani regis apostolici equitis S. C. & R. A. Majestatis actualis consilarii aulici, & ad excelsam

cancellariam regiam Hungarico-aulicam referendarii, I. comitatus Tolnensis supremi comitis, celebratam Tolnae VI. Kal. Jun. MDCCLXXXIII. obtulit Stephanus Agyich cathedr. Eccl. Quinque-Eccl. canonicus. Typis Joannis Josephi Engel Typograph. privileg.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini comitis Georgii Niczky de eadem S. C. R. & Apostolicae Majestatis camerarii, ad tabulam districtualem Trans-Danubianam assessoris, I. comitatus Verocensis supremi comitis celebratam Verccae IV. Idus Novembris MDCCLXXXIII. a Stephano Agyich cathedr. Eccl. Quinque-Eccl. canonico oblatum. Typis: Joannis Josephi Engel Typograph. privileg.

Carmen amplissimis honoribus excellentissimi domini domini Francisci de Paula e comitibus Balassa, de Balassa Gyarmath, perpetui in Kekkeó Vagh-Besztercze, Lietava, et Eberhard, insignis Ordinis Sancti Stephani regis apostolici commendatoris, S. C. R. et Apostolicae Majestatis camerarii, actualis intimi status consiliarii &c. &c. Dum in Pro-regem Regnorum Croatiae, Dalmatiae, et Slavoniae auspicate sublimaretur. A Stephano Agyich C. E. Quinque-Eccl. canonico in grati animi obsequium perdemisse oblatum Anno MDCCLXXXV. Pridie Kalend. Septembr. Zagrabiae, Typis Josephi Caroli Kotsche

Carmen ad regiam Academiam Quinque-Ecclesiensem amplissimis honoribus illustrissimi domini S. R. I. comitis Josephi Teleky de Szék S. C. R. Apostolicae Majestatis Camerarii, Tabulae Regiae Transylvanicae Assessoris, I. Comitatus Ugotsiensis Supremi Comitis, per Districtum Quinque-Ecclesiensem & Iaurinensem Supremi Regii Scholarum et Studiorum Directoris, pro evoluto primo scholari anno. A Stephano Agyich C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel

Saeculum liberatae a tyrannide Turcica civitatis Quinque-Ecclesiensis amplissimis honoribus excellentissimi, atque illustrissimi domini domini comitis Francisci Szécsényi de Sáárváry Fölső Vidék, S. C. & R. A. M. Camerarii, & Actualis Intimi Status Consiliarii, Incl. Comitatum, Tolnensis quidem Supremi Comitis, Báranyensis autem, Simeghienensis, et Veröcensis Officii Supremi Comitis Administratoris, ac per Districtum Quinque-Ecclesiensem Commissarii Regii dicatum a Stephano Agyich C. E. Quinque-Eccl. Canonico. MDCCLXXXVI. Typis Ioannis Josephi Engel

Carmen Stephani Agyich C. E. Quinque-Ecclesiensis Canonici honoribus reverendissimi domini Andreae Szabó Abbatis S. Jacobi de Silisio, Praepositi S. Joannis Bapt. de Buda, Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Canonici, Archi-Diaconi Neogradiensis, ac Seminarii ge-

neralis Poseniensis Rectoris delatum MDCCLXXXVI. Typis Ioannis Iosephi Engel

Carmen illustri genti baronum Splényi de Miháldi quum illustrissimus, ac reverendissimus dominus Francis. Xav. L. B. Splényi de Miháldi antistes Vaciensis cathedram episcopalem capesseret in grati animi tesseram a Stephano Agyich, cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonico oblatum Anno domini MDCCLXXXVIII. Pesthini, Typis Francisci Augustini Patzko.

U postupku su prevođenja stihovi rukopisnih prigodnih pjesama Stjepana Adžića, koje se čuvaju u pečuškom arhivu:

Bucolicon in Auspicatissimum Adventum Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Domini Pauli e Comitibus Eszterházy de Galantha Quinque Ecclesiarum Praesulis. A Stephano AGICH

Carmen ad Annum Saecularem Liberatae a Tyrannide Turcica ciuitatis Quinque-Ecclesiensis. Amplissimis honoribus ... Comitit Francisci Széchény de Sárvár-Felső-vidék ... Districtus Quinque-Ecclesiensis Commissarii Regii. A Stephano -- C. E. V. E. canonico dicatum MDCCLXXXVI.

Carmen ad Regiam Academiam [Quinque] V. Ecclesiensem Amplissimis Honoribus Illustrissimi Domini ... Iosephi Teleky de Szék ... pro euoluto primo scolari anno Stephano -- C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI.

Carmen Amplissimis Honoribus Excellentissimi Domini Domini Francisci De Paula e Comitibus Balassa de Balassa Gyarmath ... Dum in Pro-Regem Regnorum Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae Auspicato sublimaretur. A Stephano -- oblatum anno 1785. IV. Kalend. Septembr.

Carmen Amplissimis Honoribus Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Stephani Nagy Abbatis S. Georgii Militis ac Martyris de Csanad ... in Universitate Tyrnaviensi Facultatis Theologicae Regii Directoris, dum idem a ... Iosepho e Comitibus de Batthyán ... in suffraganeum et vicarium per Provinciam Strigoniensem delectus, eo nomine in episcopum Timisiensem solemni ritu sacraretur. Oblatum anno Salutis MDCCLXXXVII.

Carmen Bucolicum. [In Auspicatissimum Adventum Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Domini Pauli e Comitibus Eszterházy de Galantha Quinque Ecclesiarum Praesulis.] (Ecloga I.—VI.)

[Carmen funebris.] (Jam satis est lusum ... Hic jacet uniti postrata funere Thyrsis, quis sit ab hoc uno noveris Arcadiam.)

Carmen Honoribus Petri Vég

Carmen Illustri Genti Baronum Splény de Mihalydi

Carmen in D. Canonicum Szemenich [Ferenc] Secretarium Ep[isco]pi Klimo

Carmen in festam inaugurationem Illustrissimi Domini Domini Francisci Györy de Radvány ... I. Comitatus Tolnensis supremi comitis celebratam Tolnae VI. Kal. Jun. 1783. Obtulit Stephanus --

Carmen in nuperum Tentamen Illustrissimi Comitis Ladislai junioris Esterhazy In Regio Archi-Gymnasio Quinque-Ecclesiensi Rhetoricis Studiosi

Carmen Stephani -- ... ad Arcady Romanos

Carmen super insigni Judicio Clarissimi Domini Stephani Katona de bibliotheca Klimoniana [Quinque] VEcclesiensi

Ignatio Szent-Martonyio olim Humaniorum in Academia Zagrabiensi Professori, nunc Parocho Bellicensi. [Carmen.]

Poema Amplissimis Honoribus Illustrissimi Domini Baronis Francisci Balassa nomine totius cleri Slavonicalis oblatum, dum in Administratorem Officii Supremi Comitis Syrmienis inauguraretur Illokini per Excellentissimum Dominum Quinque Ecclesiarum Episcopum

Poema Augustissimae Terrae Principis Mariae Theresiae Reginae apostolicae Primariorum ejusdem Commisariorum Sanitatis per Sclavoniam, omnium denique Regni Hungariae civium honoribus ea occasione concinnatum, cum ad mandatum Sacrae Caes. Reginae et Apostolicae Majestatis singulari Incltyti Comitatus Syrmienis ejusdemque Supremi Comitis ... Francisci de Paula Balassa de Balassa Gyarmat opera Fossatum Contumaciate Banoczenze exurgeret potissimum

Poema ob repressam in Slavonia pestem honoribus Illustrissimi D. L. B. de Balassa Supremi Sirmii Comitis¹ dicatum

Külzeten: "Hunc fascem poematum Agicianorum A. R. et Cl. viro Adamo Baricsevich Zagrabiam deferendum, et suo tempore remittendum, in fides manus A. R. et Clarissimi Professoris Domin transdidit. 5. Jul. 1790. Josephus Koller Can. V. Eccl."

Poema ob repressam in Slavonia pestem. Honoribus Illustrissimi Domini Francisci L. B. de Balassa honoribus [!] dicatum. Dedicatum a S. A. anno ... MDCCLXIII.

Reverendissimo ac Clarissimo Domino Adamo Vizer ... [Epistola.] - bélyegzőnyomat: „Pécsi Püspöki Könyvtár 1774”

Reverendo Patri Joannis Baptistae de Cambesiis ... (Poema.)

Super insigni Judicio Clarissimi Domini Stephani Katona de Bibliotheca Klimoniana Quinque-Ecclesiensi.

S mađarskoga na hrvatski jezik Zita Jukić prevela je znanstveni članak Zsófi je Papp *Život i poezija kanonika Stjepana Adžića (na osnovi bibliografskih podataka)*, a Kristina Katalinić članak Zsófi je Papp *Rukopisne pjesme Stjepana Adžića u Biskupijskoj knjižnici Klimo u Pečuhu*.

ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI PROJEKT
ZNANSTVENI SKUP
ŽIVOT I DJELO STJEPANA ADŽIĆA (1730. – 1789.)

Znanstveni skup *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)* organizirao je Centar za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima sa suorganizatorima Vukovarsko-srijemskom županijom, Gradom Vinkovcima, Općinom Drenovci i udrugom *Duhovno hrašće* iz Drenovaca. U radu znanstvenoga skupa sudjelovalo je 22 znanstvenika iz područja humanističkih i društvenih znanosti s naglaskom na pojedinim granama, ponajprije crkvenoj, svjetovnoj i književnoj povijesti, klasičnoj filologiji, jezikoslovnoj kroatistici, književnoj znanosti iz znanstvenih i visokoškolskih ustanova kao što su Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Vukovaru, Filozofski fakultet i Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Filozofski fakultet u Osijeku i Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski institut za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje u Slavonskom Brodu, Hrvatski državni arhiv u Osijeku, Državni arhiv u Vukovaru, Franjevački samostan u Slavonskom Brodu, Franjevački samostan u Baču i Muzej grada Iloka te pečuški arhiv.

Centar je u prvoj polovici 2011. pribavio potrebnu dokumentaciju i suglasnost Uprave Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za organizaciju Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, a potom uputio prijavni list za sudjelovanje potencijalnim sudionicima. Nakon pripremnih aktivnosti Znanstveni skup *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)* održao se u Vinkovcima i Drenovcima 19. – 20.

travnja 2012., a financijski su ga poduprli Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Vukovarsko-srijemska županija, Grad Vinkovci i Općina Drenovci. Voditeljica skupa bila je Anica Bilić, a sudionici su izložili teme: Stjepan Damjanović, *Pisana kultura u Slavoniji 18. stoljeća, Uvodno izlaganje*; Stanislav Marijanović, *Stjepan Adžić – nekad i sada*; Vladimir Vratović, *Hrvatski latinizam u 18. stoljeću*; Irena Galić Bešker, *Adžićeve latinske prigodnice*; Zsófia T. Papp, *Handschriftliche Agyich-Poemen*; Ivančica Marković, *Razvoj školstva i pismenosti u Slavoniji tijekom 18. stoljeća*; Zlata Šundalić, *Vjerska knjiga u Slavoniji 18. stoljeća*; Vladimir Dugalić, *Teološke tradicije u slavonskim molitvenicima 18. stoljeća, s posebnim osvrtom na katekizamsko-molitvenički rukopis Stjepana Adžića*; Ljiljana Kolenić, *Slovopis i jezik Adžićeve Abekavicze illyricске*; Milica Lukić, *Adžićeva Abekavica Ilirička (1779.) na tragu hrvatskih glagoljskih početnica*; Anica Bilić, *Usporedbeno čitanje Abekavicze illyricске (1779.) Stjepana Adžića i Slavonskih libaricza (1761.) Matije Antuna Relkovića*; Đuro Franković, *Knjižnica neolatinskoga pjesnika i pečuškoga kanonika Stjepana Adžića*; Marko Landeka, *Životopis Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*; Zlata Živaković-Kerže, *Srijem i Slavonija u vrijeme života i djelovanja Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*; Stjepan Sršan, *Crkvene prilike Pečuške biskupije u Srijemu u 18. stoljeću*; Luka Marijanović, *Dr. Stjepan Adžić i novo ustrojstvo Crkve u nekadašnjoj Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji*; Henrik Ivan Damjanović, *Bosanska biskupija u 18. stoljeću, nastanak i proširenje Đakovačke ili Bosanske i Srijemske biskupije*; Dubravka Božić Bogović, *Okružnice i dopisi za vrijeme Stjepana Adžića, vanjskoga vikara pečuškoga biskupa u Slavoniji (1761. – 1781.)*; Domagoj Šimunović, *Propovijedi Stjepana Adžića*; Mato Batorović, *Fra Franjo Filipović – Vukovarac (Vukovar, oko 1695. – Vukovar, 8. srpnja 1779.)*; Josip Špehar, *Franjevački samostan Bač u 18. stoljeću*; Darko Vitek, *Naselja vinkovačkoga kraja u drugoj polovici 18. stoljeća*.

Nakon znanstvenoga skupa sudionici su dovršili započeta istraživanja i svoja izlaganja sa skupa pripremili za tisak.

NAKLADNIČKI PROJEKT PROJEKTNA KNJIŽICA

Kulturni, nakladnički i znanstveno-istraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, autori Anica Bilić i Andrija Matić, 2008., 35 str.

EDICIJA SABRANA DJELA STJEPANA ADŽIĆA, I. – IV.

U okviru projekta *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)* pokrenuta je edicija *Sabranih djela* toga važnoga, a zaboravljenoga pjesnika latinista, javnoga i kulturnoga djelatnika te visokopozicioniranoga svećenika Pečuške biskupije. U izdanju *Duhovnoga hrašća* iz Drenovaca objavljene su tri knjige Stjepana Adžića edicije *Sabranih djela* na latinskom i hrvatskom jeziku:

Stjepan Adžić, *Prozna djela, Sabrana djela I.*, Duhovno hrašće, Drenovci, 2009., 187 str., uredila i priredila Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić

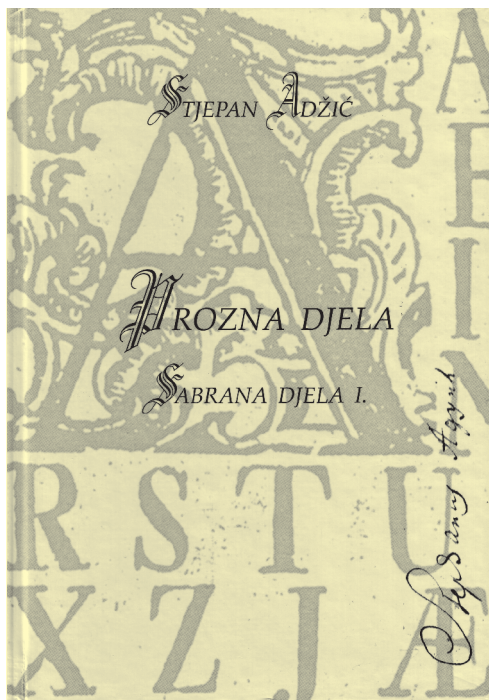
SADRŽAJ:

PRETISAK IZDANJA ABEKAVICE, MOLITVENIKA, DVIJU PROPOVIJEDI I PISMA STJEPANA ADŽIĆA

Abekavicza illyricska za ubaviestiti malanu Diecsiczu ù kratko ù nauku Knjighe i nauka Zakona katholicsanskoga. Potribita znati svakomu Malanomu, i Velikomu za Spasenje Dusse

Quotidiana mortis memoria et preces ad inpetrandam bonam mortem

Mariae Theresiae Romanorum Imperatricis viduae semper Augustae Regnorum Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, et Sclavoniae reginae etc. etc. Profusa in populos Sclavoniae, beneficentia ea

occasione, qua die XV. mensis Octobris Divae Theresiae sacra, structa ejusdem Suae Majestatis sacratissime insigni munificentia Kukoevczy in Syrmio ecclesia solemni ritu Sanctae Triados honoribus dicabatur, a reverendissimo, ac clarissimo domino Stephano Agyich cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonico, proque eadem Diaecesi per partes Sclavoniae vicario celebrata

Sacerdos magnus reverendus pater Franciscus a Valkovarino Ordinis Sancti Francisci Observantium, Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Definitor Emeritus Dum IV. Octobris Anno MDCCLXVII.

Aetatis LXXVI. Religionis LVI. Sacerdotii LI. inchoato, in Arce Illok secundas offeret Deo Primitias denunciatus; Praecone reverendissimo domino Stephano Agyich Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonico, Districtus Sclavonicalis Vicario Foraneo, Incltyti Comitatus Syrmienis Assessore, nec non Ecclesiae in Tovarnik Parocho

Stephanus Agyichius, Canonicus Quinque-Ecclesiensis Josepho Kerpotichio Presbytero S. P. D.

II. PRIJEVODI PROZNIH DJELA STJEPANA ADŽIĆA S LATINSKOGA NA HRVATSKI JEZIK – prevoditelj Stjepan Sršan

Svakodnevni spomen na smrt i molitve da se zadobije dobra smrt

MARIJI TEREZIJI, rimskoj carici, udovici, uvijek vladarici i kraljici Kraljevina Ugarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije itd. itd.,

koja je prosula dobročinstva među narode Slavonije, prikazuje, kada je 15. listopada na dan blažene TEREZIJE, svečanim obredom posvećena izgrađena crkva posebnom dobrotom Njezinoga Presvetoga Veličanstva u čast Presvetoga Trojstva u Kukujevcima i Srijemu od mnogopoštovanoga i vrlo poznatoga gospodina STJEPANA ADŽIĆA, kanonika Stolne pečuške crkve i vikara iste biskupije u području Slavonije

VELIKI SVEĆENIK, poštovani otac FRANJO OD VUKOVARA, zaslužni definitor Reda sv. Franje, redodržitelja Provincije svetoga Ivana Kapistranskoga kad je 4. listopada 1767. godine, u 76. godini života, 56. redovništva i 51. godini svećeništva u Iločkoj tvrđi prikazao Bogu zlatnu misu, gdje je propovijedao vrlo poštovani gospodin STJEPAN ADŽIĆ, kanonik stolne Pečuške crkve, vanjski vikar Slavenskoga okružja, prisjednik slavne Srijemske županije i župnik crkve u Tovarniku

Stjepan Adžić, pečuški kanonik, Josipu Krmpotiću, svećeniku S. P. D. (pozdrav)

III. POGOVOR

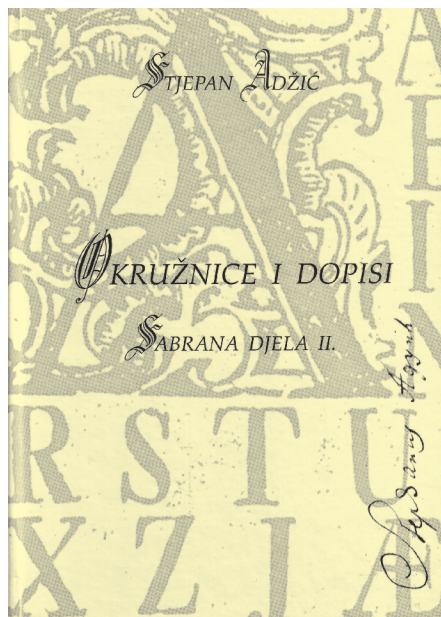
Anica Bilić, Stjepan Adžić (1730. – 1789.), vjerski pisac u stoljeću prosvjećivanja i hrvatski latinist u „galantnom“ stoljeću

Stjepan Adžić, Okružnice i dopisi, Sabrana djela II., Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., 177 str., uredila i priredila Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić

SADRŽAJ:

I. OKRUŽNICE I DOPISI – prevoditelj s latinskoga na hrvatski jezik Stjepan Sršan

Kraljevske, biskupske i vikarske okružnice te dopisi za vrijeme vanjskoga vikara u Slavoniji i kanonika Pečuške biskupije vrlo poštovanoga gosp. dr. Stjepana Adžića 1761. – 1781.

II. PRILOZI BIO-BIBLIOGRAFIJI STJEPANA ADŽIĆA

Aleksej Horányi, ADŽIĆ STJEPAN (Agyich, Stephanus), Novi spomen poznatih objavljenih pisaca Mađara i provincijalaca

Zsófia Papp, Život i poezija kanonika Stjepana Adžića (na osnovi bibliografskih podataka)

Prevoditeljica s mađarskoga na hrvatski jezik Zita Jukić

III. POGOVOR

Luka Marijanović, Dr. Stjepan Adžić (1730. – 1789.) kao izvanjski vikar pečuškoga biskupa za Slavoniju

IV. RIJEČ UREDNICE

Anica Bilić, O *Sabranim djelima* Stjepana Adžića

Stjepan Adžić, *Prigodnice, Sabrana djela III.*, Duhovno hrašće, Drenovci, 2011., uredila i priredila Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić

SADRŽAJ:

I. PRETISAK IZDANJA PRIGODNICA STJEPANA ADŽIĆA

Illustri viro comiti Dominico Cajaffa J. R. Caroliani superiori locumtenenti in abitu suo Quinque-Ecclesiis Stephanus Agychius canonicus Quinque-Ecclesiensis

Musa Sirmico-slavonica amplissimis illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Matthaei Francisci Kertiza, sacro-sanctae theologiae doctoris, olim cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonici theologi honoribus dum in Bosnensem seu Deakovariensem, Sirmiensem item canonice unitarum ecclesiarum episcopum Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis Reginae Hungariae gratia renunciatus, Sede apostolica benevole approbante solemniter inauguratus extitisset, devota, nomine totius cleri, et populi, qui est per Slavoniam, et Sirmium. Anno reparatae salutis MDCCLXXIV.

Funebre carmen piis manibus olim excellentissimi, illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Georgii Klimo episcopi Quinque-Ecclesiensis, Comitatum de Baranya, Tolna, et Valpo supremi, et perpetui comitis, Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis actualis intimi status consilarii dum solemnes ejus exequiae die XVII. mensis Junii anni MDCCLXXVII. in cathedrali ecclesia Quinque-Ecclesiensi peragerentur ad perennem singularium tanti praelati promeritorum memo-

riam a suorum quodam in devoti animi obsequium delatum. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel.

Bucolicon in auspiciatissimum adventum illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Pauli Ladislai e comitibus Eszterhazy de Galantha Quinque-Ecclesiarum episcopi. A Stephano Agyich C. E. Q. E. canonico oblatum MDCCLXXXI. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini domini Francisci Györy de Radvány insignis Ord. S. Stephani regis apostolici equitis S. C. & R. A. Majestatis actualis consilarii aulici, & ad excelsam cancellariam regiam Hungarico-aulicam referendarii, I. comitatus Tolnensis supremi comitis, celebratam Tolnae VI. Kal. Jun. MDCCLXXXIII. obtulit Stephanus Agyich cathedr. Eccl. Quinque-Eccl. canonicus. Typis Joannis Josephi Engel Typograph. privileg.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini comitis Georgii Niczky de eadem S. C. R. & Apostolicae Majestatis camerarii, ad tabulam districtualem Trans-Danubianam assessoris, I. comitatus Verocensis supremi comitis celebratam Verccae IV. Idus Novembris MDCCLXXXIII. a Stephano Agyich cathedr. Eccl. Quinque-Eccl. canonico oblatum. Typis: Joannis Josephi Engel Typograph. privileg.

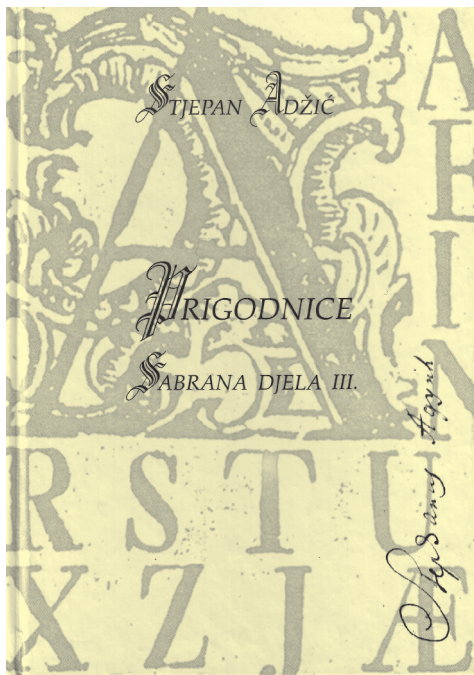
Carmen amplissimis honoribus excellentissimi domini domini Francisci de Paula e comitibus Balassa, de Balassa Gyarmath, perpetui in Kekkeó Vagh-Besztercze, Lietava, et Eberhard, insignis Ordinis Sancti Stephani regis apostolici commendatoris, S. C. R. et Apostolicae Majestatis camerarii, actualis intimi status consilarii &c. &c. Dum in Pro-regem Regnorum Croatiae, Dalmatiae, et Sclavoniae auspiciato sublimaretur. A Stephano Agyich C. E. Quinque-Eccl. canonico in grati animi obsequium perdemisse oblatum anno MDCCLXXXV. Pridie Kalend. Septembr. Zagrabiae, Typis Josephi Caroli Kotsche.

Carmen ad regiam Academiam Quinque-Ecclesiensem amplissimis honoribus illustrissimi domini S. R. I. comitis Josephi Teleky de Szék S. C. R. Apostolicae Majestatis Camerarii, Tabulae Regiae Transylvanicae Assessoris, I. Comitatus Ugotsiensis Supremi Comitis, per Districtum Quinque-Ecclesiensem & Iaurinensem Supremi Regii Scholarum et Studiorum Directoris, pro evoluto primo scholari anno. A Stephano Agyich C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel.

Saeculum liberatae a tyrannide Turcica civitatis Quinque-Ecclesiensis amplissimis honoribus excellentissimi, atque illustrissimi domini domini comitis Francisci Szécsényi de Sáárváry Fölső Vidék, S. C. & R. A. M. Camerarii, & Actualis Intimi Status Consiliarii, Incl. Comitatum, Tolnensis quidem Supremi Comitis, Báranyensis autem, Simeghienensis, et Veröcensis Officii Supremi Comitis Administratoris, ac per Districtum Quinque-Ecclesiensem Commissarii Regii dicatum a Stephano Agyich C. E. Quinque-Eccl. Canonico. MDCCLXXXVI. Typis Ioannis Iosephi Engel.

Carmen Stephani Agyich C. E. Quinque-Ecclesiensis Canonici honoribus reverendissimi domini Andreae Szabó Abbatis S. Jacobi de Silisio, Praepositi S. Joannis Bapt. de Buda, Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Canonici, Archi-Diaconi Neogradiensis, ac Seminarii generalis Psoniensis Rectoris delatum MDCCLXXXVI. Typis Ioannis Iosephi Engel.

Carmen illustri genti baronum Splényi de Miháldi quum illustrissimus, ac reverendissimus dominus Francis. Xav. L. B. Splényi de Miháldi antistes Vaciensis cathedram episcopalem capesseret in grati animi tesseram a Stephano Agyich, cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonico oblatum Anno Domini MDCCLXXXVIII. Pesthini, Typis Francisci Augustini Patzko.

II. PRIJEVODI PRIGODNICA STJEPANA ADŽIĆA – prevoditeljica s latinskoga na hrvatski jezik Irena Galić Bešker

Presvijetlomu mužu grofu Dominiku Cajaffi, višem namjesniku znamenite Karlove pukovnije, na njegovu odlasku iz Pečuha Stjepan Adžić, pečuški kanonik

Srijemsko-slavonska Muza, odana, u ime čitavoga svećenstva i naroda koji jest u Slavoniji

i Srijemu u godini stečena spasa 1774., uz najviše časti presvijetloga i prečasnoga gospodina gospodina Mateja Franje Krtice, doktora presvete teologije, nekoć kanonskoga teologa Katedralne pečuške crkve dok je proglašavan biskupom bosanskim ili đakovačkim, i srijemskim biskupom kanonski ujedinjenih crkava, po milosti Svetoga Kraljevskog i Apostolskog Veličanstva Kraljice Ugarske dok je Apostolsko sjedište dobrohotno odobrilo da se pokaže inaugurirani biskup

Pogrebnu pjesmu pobožnim manima nekoć preizvrzna, presvijetlog i prečasnog gospodina gospodina Jurja Klime, pečuškoga biskupa, velikoga i doživotnoga župana Baranjske, Tolnske i Valpovske županije, sadašnjega staleža tajnika Svetoga Carsko-Kraljevskoga i Apostolskoga Veličanstva dok je svečano pokapan 17. lipnja 1777. u Katedralnoj pečuškoj crkvi, na vječiti spomen zasluga takva prelata prinosi kao znak odane duše jedan od njegovih

BUCOLICON za presretan dolazak presvijetloga i prepoštovanoga gospodina Pavla Ladislava, grofa Eszterházyja od Galante, pečuškoga biskupa, prinesen po Stjepanu Adžiću, pečuškom kanoniku 1781.

Stjepan Adžić, kanonik Katedralne pečuške crkve prinosi pjesmu za svečanu inauguraciju presvijetloga gospodina, gospodina Franje Györyja od Radványa, znamenita viteza Reda sv. Stjepana, apostolskoga kralja, i Svetoga Carskoga i Kraljevskoga Veličanstva suvremenoga dvorskoga savjetnika, i povjerenika u izvrsnom Kraljevskom ugarsko-dvorskom uredu, velikoga župana znamenite Županije Tolne, a inauguracija je proslavljena u Tolni šesti dan uoči lipanjskih Kalenda 1783.

Pjesma prinesena od Stjepana Adžića, kanonika Katedralne pečuške crkve, u povodu 12. studenoga u Virovitici proslavljene svečane inauguracije, presvijetloga gospodina župana Jurja Niczkog, komornika Svetoga Carskoga, Kraljevskoga i Apostolskoga Veličanstva, prisjednika Distriktualnoga prekodunavskoga stola, velikoga župana znamenite Virovitičke županije

Pjesma u najveću čast preizvrsnoga gospodina gospodina grofa Franje Pavla Balasse od Balassa Gyarmath, trajnoga grofa od Kekkéo Vagh-Besztercza, Lietave i Eberharda, znamenita komtura Reda sv. Stjepana, apostolskoga kralja, komornika Svetoga Carskoga i Kraljevskoga Veličanstva, najbližega savjetnika suvremena staleža, & &. dok se sretno uzdizao na čast prokralja Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije ponizno u znak zahvalnosti 31. 8. 1785. prinosi Stjepan Adžić, pečuški kanonik

Pjesma koju Kraljevskoj pečuškoj akademiji 1786. za kraj školske godine prinosi Stjepan Adžić, kanonik Katedralne pečuške crkve uz najveće časti presvijetloga gospodina Svetoga Kraljevstva znamenitoga župana Josipa Telekija, komornika Svetoga Carskoga i Kraljevskoga Apostolskoga Veličanstva, prisjednika Kraljevskoga sedmogradskoga stola, velikoga župana znamenite Ugočke županije, i ravnatelja školâ i studijâ u Pečuškom okrugu

Stoljeće otkad je Pečuh oslobođen turske tiranije, u najvišu čast predličnoga i presvijetloga gospodina grofa Franje Szécsénya od Sáárváryja Fólso Vidék, komornika Svetoga Carskoga i Kraljevskoga Veličanstva, najbližega savjetnika suvremena staleža, velikoga župana znamenite Tolnske županije, i upravitelja vrhovnoga župana znamenitih županija: Baranjske, Somočke i Virovitičke, i kraljevskoga povjerenika u Pečuškom okrugu, posvećeno po Stjepanu Adžiću, pečuškom kanoniku 1786.

Pjesma Stjepana Adžića, kanonika Katedralne pečuške crkve, prinesena 1786. u čast prečasnoga gospodina Andrije Szabe, opata Sv. Jakova u Kaposváru, prepošta Sv. Ivana Krstitelja od Budima, kanonika Metropolitanske ostrogonske crkve, arhiđakona novogradiškoga, generalnoga rektora Požunskog seminara

Pjesma znamenitu rodu baruna Splénya od Mihaldija, prinesena godine Gospodnje 1788., od Stjepana Adžića, kanonika Katedralne pečuške crkve kad je presvijetli i prečasnii gospodin Franjo Ksaver, slobodni barun Splényi od Mihaldija, vački prvak, preuzeo biskupsku katedru
Prevoditeljska napomena

III. POGOVOR

Irena Galić Bešker, Prigodnice Stjepana Adžića

IV. RIJEČ UREDNICE

Anica Bilić, Kulturni, nakladnički i znanstvenoistraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*.

U pripremi za tisak je četvrta knjiga:

Stjepan Adžić, *Rukopisi, Sabrana djela IV., Duhovno hrašće, Drenovci*, 2016., urednica i priređivačica Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić, s latinskoga na hrvatski jezik dopise i korespondenciju preveo Stjepan Sršan, pjesme Irena Galić Bešker.

Rukopisi Stjepana Adžića sadrže njegovu službenu i privatnu korespondenciju te rukopise neobjavljenih pjesama, koji se čuvaju u pečuškim arhivima i nisu do danas dostupni javnosti.

Kako su Adžićeve pjesme, propovijedi i javni govori te korespondencija napisani na latinskom, jezičnu smo barijeru prevladali prijevodima na hrvatski jezik te je pisana, dosad nepoznata i nedostupna ostavština objavljena tiskom i dostupna prvi put čitateljskim krugovima u objavljenim dvojezičnim knjigama. Kao pjesnik latinist Stjepan Adžić povezo nas je s velikom književnom zajednicom zapadnoga europskoga literarnog kruga, a kao svećenik i profesor teologije u Pečuhu s Pečuškom biskupijom i učenom Ugarskom.

ZBORNİK RADOVA ZNANSTVENOGA SKUPA ŽIVOT I DJELO STJEPANA ADŽIĆA (1730. – 1789.), 2016.

Recenzija Zbornika radova

Sudionici Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, održana u Vinkovcima i Drenovcima 19. – 20. travnja 2012., predali su pisanu varijantu svojega izlaganja opremljenu sažetcima na hrvatskom i stranom jeziku te ključnim riječima na adresu Centra za znanstveni rad HAZU Vinkovci, J. Dalmatinca 22, Vinkovci. Nakon toga uslijedio je recenzentski postupak u odgovarajućim Akademijinim razredima. Rukopisi su prihvaćani za tisak na sjednici Razreda za društvene znanosti, održanoj 17. lipnja 2015., te sjednicama Razreda za filološke znanosti, održanima 25. svibnja 2015., 29. lipnja 2015., 25. travnja 2016. i 23. svibnja 2016.

Objavljivanje Zbornika radova

Izdavač: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Zagreb – Vinkovci, 2016.

Urednici: Slavko Matić, Anica Bilić, *Za nakladnika:* Pavao Rudan, *Lektura:* Anica Bilić, *Korektura:* Ksenija Petričić.

SADRŽAJ: Anica Bilić, Predgovor; Stjepan Damjanović, Pisana kultura u slavonskoj u 18. stoljeću, Uvodne napomene; Irena Galić Bešker, Adžićeve latinske prigodnice; Zsófia T. Papp, Agyich István kézirat

versei a Klimó könyvtárban Pecs. Rukopisne pjesme Stjepana Adžića u Biskupijskoj knjižnici *Klimo u Pečuhu*; *Ivančica Marković*, Razvoj školstva i pismenosti u Slavoniji tijekom 18. stoljeća; *Ljiljana Kolenić*, Grafija i jezik Adžićeve *Abekavicze illyricske*; *Anica Bilić*, Usporedbeno čitanje *Abekavicze illyricske* (1779.) Stjepana Adžića i *Slavonskih libaricza* (1761.) Matije Antuna Relkovića; *Zlata Živaković-Kerže*, Slavonija i Srijem u vrijeme života i djelovanja Stjepana Adžića (1730. – 1789.); *Luka Marijanović*, Dr. Stjepan Adžić, pečuški izvanjski vikar i novo ustrojstvo Đakovačke i Srijemske biskupije; *Dubravka Božić Bogović*, Okružnice i dopisi za vrijeme Stjepana Adžića, vanjskoga vikara pečuškoga biskupa u Slavoniji (1761. – 1781.); *Domagoj Šimunović*, *Silvana Ereiz*, Dvije propovijedi Stjepana Adžića; *Stjepan Sršan*, Crkvene prilike Pečuške biskupije u Srijemu u 18. stoljeću s osobitim osvrtom na vrijeme djelovanja Stjepana Adžića; *Josip Špehar*, Franjevački samostan Bač u 18. stoljeću, *Marko Landeka*, Stjepan Adžić u svom vremenu i prostoru (1730. – 1789.); *Anica Bilić*, Kulturni, nakladnički i znanstveno-istraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića* (1730. – 1789.) 2008. – 2016.; Programska knjižica Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića* (1730. – 1789.); Biliografije: Popis građe Stjepana Adžića u Pečuhu (Zsófia T. Papp); Bibliografija tiskanih djela Stjepana Adžića (Mato Batorović); Bibliografija *Sabranih djela* Stjepana Adžića (Anica Bilić); Bibliografija djela o Stjepanu Adžiću (Anica Bilić).

PROMIDŽBENI MATERIJALI

Brošura, pozivnice za predstavljanje knjiga, znanstveni skup i izložbu, knjižica sažetaka znanstvenoga skupa, katalog izložbe, plakati i dr.

KULTURNI PROJEKT

- *Spomen-ploča ili spomen-obilježje Stjepanu Adžiću u Rajevu Selu*,
- *Dodjeljivanje imena Stjepana Adžića ulici, ustanovi, udruzi u Rajevu Selu*,
- *Predstavljanje projekta kulturne i međunarodne suradnje Putovima Stjepana Adžića*,
- *Izložba djela i rukopisa Stjepana Adžića* (Djela Stjepana Adžića, originalna izdanja nekih djela, preslike naslovnica, izabranih stranica teksta i ilustracija u tiskom objavljenim djelima; Rukopisi, rukopisne naslovnice i stranice djela, po izboru; Originali *Matica rođenih iz*

Tovarnika, Hrvatski državni arhiv u Osijeku; Kanonske vizitacije, Biskupijski arhiv u Đakovu; Odjeća graničara, Muzej Stjepana Grubera, Županja, Karta *Pečuške biskupije* sa slavonskim župama u kojima je S. Adžić upravljao u ime pečuških biskupa; Izbor iz bibliografije djela o Stjepanu Adžiću i dr.); Fotografije (Rajevo Selo: crkva, ulice, stariji nadgrobni spomenici s prezimenom Adžić; Drenovci: sjedište Župe, gdje je vjerojatno kršten Stjepan Adžić; Bač: Franjevački samostan – novicijat u franjevačkom redu; Budim: studij filozofije; Trnava: Teološki fakultet; Nadažd: ređenje za svećenika; Nijemci: župnik i vanjski vikar Pečuške biskupije; Tovarnik: župnik i vanjski vikar Pečuške biskupije; Crkve koje je S. Adžić blagoslovio: Kukujevci, Čepin, Dalj, Jankovci; Franjevački samostani: Šarengrad, Ilok i Vukovar u kojima je više puta predvodio crkvene svečanosti; Pečuh: biskupski dvor, katedrala, kurija u kojoj je živio, sjemenište, kapela Svih svetih oko koje je bilo groblje u kojem je pokopan, portreti biskupa Jurja Klima, Pavla Ladislava Eszterházya i Mirka Kristovića itd.).

PROMOTIVNE AKTIVNOSTI

Pri okončanju svakoga pojedinoga segmenta javnosti su bile ili će tek biti predočene završne aktivnosti, kao što su prezentiranje projekta u medijima, znanstvenoj i kulturnoj javnosti, predstavljanje projektne knjižice i brošure, održavanje znanstvenoga skupa i prezentiranje njegovih zaključaka, otvaranje izložbe te konačni rezultati projekta, kao što su predstavljanja knjiga *Sabranih djela* Stjepana Adžića, zbornika radova Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)* te imenovanje ulice, kulturne ustanove i udruge.

Realizirane su promotivne aktivnosti:

– Kulturni, nakladnički i znanstvenoistraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)* u Centru za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima 16. lipnja 2009., u povodu obilježavanja 220. obljetnice smrti Stjepana Adžića, predstavili Anica Bilić i Andrija Matić.

– U Rajevu Selu 19. lipnja 2009. u sklopu manifestacije *Raspjevana Cvelferija* Anica Bilić, Andrija Matić i Marko Đidara predstavili Kulturni, nakladnički i znanstvenoistraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, u povodu obilježavanja 220. obljetnice smrti Stjepana Adžića.

– Predstavili knjigu *Prozna djela* Stjepana Adžića 20. studenoga 2009. u Župi sv. Mihaela, arkandela u Drenovcima, u povodu obilježavanja 220. obljetnice smrti Stjepana Adžića Anica Bilić, Andrija Matić i Marko Đidara.

– U Nijemcima 27. studenoga 2009. u sklopu predstavljivanja projekta *E. R. S. P. A., Eko područje uz rijeke Bosut, Spačvu i Po*, kojega realizira Općina Nijemci, a financira Europska unija, predstavili Kulturni, nakladnički i znanstvenoistraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)* te *Prozna djela* Stjepana Adžića kao prvu knjigu edicije *Sabраних djela* u izdanju *Duhovnoga hrašća* iz Drenovaca Anica Bilić, Stjepan Sršan, Andrija Matić i Marko Đidara.

– *Prozna djela* Stjepana Adžića kao prvu knjigu edicije *Sabраних djela* u Tovarniku u Župi sv. Mateja, apostola i evanđelista, predstavili Anica Bilić, Andrija Matić, Marko Đidara i Mato Batorović 20. prosinca 2009. u povodu obilježavanja 220. obljetnice smrti Stjepana Adžića.

– Andrija Matić, Anica Bilić i Marko Đidara predstavili *Prozna djela* Stjepana Adžića, prvu knjigu edicije *Sabраних djela*, 29. siječnja 2010. u Rajevu Selu, pišćevu rodnom mjestu, u povodu obilježavanja 280. obljetnice rođenja Stjepana Adžića.

– *Okružnice i dopise* Stjepana Adžića (Sabrana djela II., Duhovno hrašće, Drenovci), predstavili u Strošincima 17. lipnja 2010. Luka Marijanović, Anica Bilić, Andrija Matić, Marko Đidara i Vinko Dubravac.

– *Okružnice i dopise* Stjepana Adžića (Sabrana djela II., Duhovno hrašće, Drenovci) predstavili u Drenovcima 25. lipnja 2010. Anica Bilić, Andrija Matić i Marko Đidara.

– *Okružnice i dopise* Stjepana Adžića (Sabrana djela II., Duhovno hrašće, Drenovci) u Rajevu Selu 7. listopada 2010. predstavili Anica Bilić, Andrija Matić i Marko Đidara.

– *Okružnice i dopise* Stjepana Adžića (Sabrana djela II., Duhovno hrašće, Drenovci) predstavili u Tovarniku 19. studenoga 2010. Anica Bilić, Andrija Matić, Matej Janković i Marko Đidara.

– *Prigodnice* Stjepana Adžića (Sabrana djela III., Duhovno hrašće, Drenovci) predstavili su u Drenovcima 6. svibnja 2011. na 22. *Pjesničkim susretima* Luka Marijanović, Anica Bilić, Andrija Matić i Marko Đidara.

– *Sabrana djela* Stjepana Adžića, knjige I. – III. (Duhovno hrašće, Drenovci, 2009., 2010., 2011.) predstavili su u Hrvatskom kazalištu u

Pečuhu 2. lipnja 2011. u organizaciji Generalnoga konzulata Republike Hrvatske Luka Marijanović, Anica Bilić i Andrija Matić.

– *Sabrana djela* Stjepana Adžića, knjige I. – III. (Duhovno hrašće, Drenovci) predstavili su u Župnom uredu u Vajskoj 24. ožujka 2012. Luka Marijanović, Anica Bilić, Andrija Matić i Marko Đidara.

MJERLJIVI REZULTATI PROJEKTA

Projektna knjižica Kulturni, nakladnički, znanstveno-istraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, autorica Anica Bilić i Andrija Matić, 2008., str. 35.

Četiri knjige *Sabranih djela* Stjepana Adžića: objavljene *Prozna djela* (2009.), *Dopisi i okružnice* (2010.), *Prigodnice* (2011.), u pripremi za tisak *Rukopisi* (2017.)

Znanstveni skup *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, održan 19. – 20. travnja 2012., Vinkovci – Drenovci.

– Programska knjižica Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Vinkovci, 2012.

– Knjižica sažetaka znanstvenih i stručnih članaka sa Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Vinkovci, 2012.

– Zbornik radova sa Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Zagreb – Vinkovci, 2016.

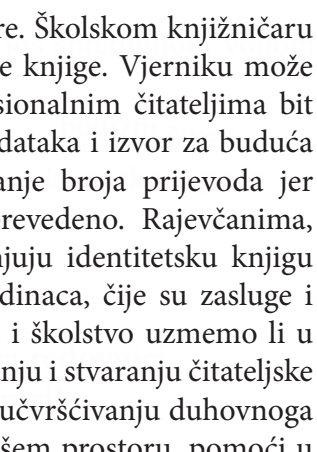
Na kraju možemo predočiti konkretne, taksativno izražene, mjerljive rezultate projekta: održan znanstveni skup, objavljivanje pet knjiga (četiri knjige *Sabranih djela Stjepana Adžića*, tri već objavljene i četvrta u pripremi za tisak, zbornik radova znanstvenoga skupa), publikacija projektne knjižice i brošure, programska knjižica, knjižica sažetaka znanstvenih i stručnih članaka, preostaje još izložba *Djela i rukopisi Stjepana Adžića* s katalogom, otkrivanje spomen-ploče ili spomen-obilježja, imenovanje škole, knjižnice ili ulice imenom Stjepana Adžića.

ZAKLJUČNO

Zadaci i ciljevi Kulturnoga, nakladničkoga i znanstveno-istraživačkoga projekta *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, čiji su voditelji Anica Bilić i Andrija Matic, višestruko su korisni: proučavanjem i revitalizacijom maloga, ali važnoga dijela hrvatske kulturne, povijesne, crkvene i književne baštine te valorizacijom života i djela Stjepana Adžića, istaknutoga pojedinaca iz 18. stoljeća s prostora današnje Vukovarsko-srijemske županije, pridonijeli smo očuvanju kulturnoga identiteta rubnih prostora Hrvatske, njihovoj deprovincijalizaciji i, konačno, upotpunjavanju identitetske slike Cvelferije, ali i šire – Slavonije i Srijema te uputili javnost na nekoć vitalne latinističke hrvatsko-mađarske veze.

Kako se identitet najbolje čuva kroz priču, a lik već imamo, možemo s ponosom pronijeti priču o važnom, doduše zaboravljenom pojedincu koji je svoj život uložio za opće dobro i ugradio u temelje našega kulturnoga i društvenoga života i blagostanja kojega danas uživamo. Izvlačenjem iz zaborava zapostavljenoga, zaboravljenoga pisca, visoko pozicioniranoga svećenika, javnoga, kulturnoga i prosvjetnoga djelatnika Slavonije i Srijema 18. stoljeća Stjepana Adžića te revitaliziranjem i aktualiziranjem njegova opusa i vremena djelovanja nastojali smo ga izdanjima njegovih hrvatskih i latinskih djela i prijevodima na hrvatski približiti različitim slojevima čitatelja, potaknuti buduća istraživanja, znanstveno proučiti i valorizirati te odrediti mjesto u hrvatskoj kulturi, književnosti i povijesti.

Objavljivanjem *Sabranih djela* Stjepana Adžića upućuje se na dio zanemarene hrvatske ostavštine na latinskom jeziku te omogućuje revitalizacija i revalorizacija toga maloga, ali važnoga i sastavnoga dijela kulturne, povijesne, crkvene, književne i pisane baštine. *Sabrana djela* Stjepana Adžića namijenjena su svakom čitatelju bez obzira pripada li širim čitateljskim krugovima ili stručnim krugovima specijaliziranim samo za pojedina područja. Prosječan čitatelj zadovoljit će svoju znatiželju i upoznati dosad neobjavljene tekstove i nepoznate podatke iz 18. stoljeća, što se referiraju na prostor nekadašnje Pečuške biskupije. Učiteljima razredne nastave može poslužiti faksimil *Abekavicze illyricke* kao ogledni primjerak slovarice i početnice iz 18. stoljeća. Nastavnicima hrvatskoga jezika zanimljiv je hrvatski jezik 18. stoljeća s osvrtom na slavonsku ikavicu i pravopisna rješenja, odnosno slavonsku grafiju. Vjeroučitelji i svećenici mogu iskoristi ogledni primjerak

katekizma, molitvenika i propovjedne literature. Školskom knjižničaru pak primjerak je to važan za povijest hrvatske knjige. Vjerniku može dobro doći molitvenik za dobru smrt. Profesionalnim čitateljima bit će Adžićeva *Sabrana djela* neiscrпно vrelo podataka i izvor za buduća istraživanja. Latinistima su dobitak i povećanje broja prijevoda jer je još puno građe na latinskom jeziku neprevedeno. Rajevčanima, Cvelferima, Slavoncima *Sabrana djela* popunjuju identitetsku knjigu jednim od znamenitih, a zapostavljenih pojedinaca, čije su zasluge i rad ugrađeni u današnju kulturu, književnost i školstvo uzmemo li u obzir njegove napore i zalaganje u opismenjavanju i stvaranju čitateljske publike, poticanju i sponzoriranju izdavaštva, učvršćivanju duhovnoga i moralnoga života te utemeljenju škola na našem prostoru, pomoći u školovanju djece i mladih, npr. financijski je pomogao školovati Matiju Živića (1751. – 1814.), siromašno dijete iz Tovarnika, koje je postalo kanonik i profesor teologije, i druge.

Životom Stjepana Adžića i radom na različitim poljima kulturnoga, književnoga i crkvenoga života, možemo potvrditi identitet Cvelferije i Slavonije sa Srijemom kao dijela hrvatskoga i europskoga prostora, kojega su istaknuti pojedinci povezivali. Bez znamenitih pojedinaca ni ne možemo govoriti o kulturnom identitetu nekoga kraja jer identitet podrazumijeva način na koji se određena zajednica doživljava i predstavlja drugima te oblikuje samoprezentaciju. Istaknuti pojedinci zastupnici su zavičajnoga identiteta te kao nositelji zavičajne domovnice svojim ga postignućima promoviraju i utječu na oblikovanje pozitivnih vrijednosnih predodžbi o njemu. Stjepan Adžić predstavlja svoj i naš uži i širi zavičaj u najljepšem mogućem svjetlu.

Upoznavanjem dijela materijalne i nematerijalne baštine te posvećivanjem pozornosti znamenitim i značajnim ljudima našega kraja zapravo obogaćujemo identitetsku sliku i podižemo razinu samosvijesti: nismo od jučer i cijenimo one prije nas, koji su nas zadužili jer su zaslužili.

KULTURNI, NAKLADNIČKI I ZNANSTVENO-
ISTRAŽIVAČKI PROJEKT
ŽIVOT I DJELO STJEPANA ADŽIĆA (1730. – 1789.)
2008. – 2016.

Sažetak projekta

Voditelji: Anica Bilić, Andrija Matić

Organizator: Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima

Suorganizatori: Vukovarsko-srijemska županija, Grad Vinkovci,
Općina Drenovci, *Duhovno hrašće*, Drenovci,
Čitaonica i knjižnica, Rajevo Selo

Mjesto održavanja: Vinkovci, Drenovci, Rajevo Selo

Trajanje projekta: 2008. – 2017.

Cilj projekta: proučavanje i revalorizacija života i djela Stjepana Adžića (1730. – 1789.), istaknutoga crkvenoga i kulturnoga djelatnika s prostora nekadašnje Pečuške biskupije.

TEMATSKA PROBLEMATIKA PROJEKTA

Aktualiziranje i revitaliziranje zaboravljenoga pisca, crkvenoga, kulturnoga i prosvjetnoga djelatnika Slavonije 18. stoljeća Stjepana Adžića, proučavanje i valorizacija njegova opusa i života te određivanje konteksta vremena njegova djelovanja.

CILJEVI I REZULTATI PROJEKTA

Opći cilj projekta: proučavanje i revitalizacija hrvatske kulturne, povijesne, crkvene i književne baštine, valorizacija života i djela istaknutih pojedinaca s prostora Vukovarsko-srijemske županije te očuvanje kulturnoga identiteta rubnih prostora Hrvatske.

Specifični ciljevi projekta: deprovincijalizacija rubnih prostora Hrvatske; uspostavljanje suradnje između hrvatske akademske zajednice, znanstvenih, kulturnih, prosvjetnih ustanova Republike Hrvatske i Vukovarsko-srijemske županije, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te Đakovačko-osječke nadbiskupije; upotpunjavanje identitetske slike zavičaja, konkretno Cvelferije i širega zavičaja, odnosno prostora Vukovarsko-srijemske županije.

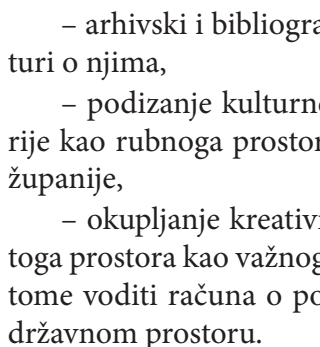
Konkretni zadatci: arhivsko istraživanje i prikupljanje građe, prijevod rukopisnih i tiskom objavljenih djela Stjepana Adžića, objavljivanje *Sabranih djela* Stjepana Adžića, znanstvena istraživanja života i djela Stjepana Adžića, organizacija i održavanje Znanstvenoga skupa *Život i djelo Stjepana Adžića*, postavljanje izložbe djela i rukopisa Stjepana Adžića, podizanje spomen-ploče ili spomen-obilježja Stjepanu Adžiću, dodjeljivanje imena Stjepana Adžića ulici, ustanovi i(li) udruzi u Rajevu Selu.

Širi zadatci: približavanje javnosti i promicanje dijela hrvatske kulturne, povijesne, crkvene, književne i pisane baštine, posebice slavonskoga pisca latinista Stjepana Adžića; proučavanje kulturne, crkvenopovijesne i pisane baštine Pečuške biskupije i njezina vikara Stjepana Adžića u kontekstu 1000. godišnjice utemeljenja Pečuške biskupije; prekogranična suradnja s Pečuhom (arhivi, knjižnice, biskupija); obilježavanje 1000. godišnjice osnutka Pečuške biskupije 2009.

Specifični rezultati projekta: prijevod pisanoga opusa Stjepana Adžića s latinskoga jezika na hrvatski jezik; objavljivanje pisanoga opusa Stjepana Adžića i dostupnost široj čitateljskoj publici, kao i profesionalnim istraživačima i znanstvenicima te otvorenost budućim istraživanjima, proučen i ocijenjen život i djela Stjepana Adžića.

Opći rezultati projekta:

- revitaliziran segment kulturne, povijesne, crkvene i književne baštine rubnih prostora Vukovarsko-srijemske županije,
- vođenje sustavne skrbi o pisanoj zavičajnoj baštini,
- nabavka, prikupljanje i čuvanje dosadašnjih izdanja povijesnih, književnih, političkih, gospodarskih, etnoloških, vjerskih i drugih djela vezanih uz Cvelferiju, njezinu prošlost i sadašnjost,
- poticajno djelovanje na kulturni rad,
- prezentiranje postignuća značajnih i uspješnih ljudi toga kraja iz različitih područja djelovanja, promoviranje novih knjiga,
- upriličavanje tematske izložbe,
- obilježavanje značajnih obljetnica na zavičajnoj i nacionalnoj razini te na međudržavnoj suradnji,
- upoznavanje bogate materijalne i nematerijalne baštine,
- posvećivanje pozornosti znamenitim i značajnim ljudima Cvelferije i Slavonije sa Srijemom, koji su rođenjem, krvno, srodstvom i radom bili vezani uz prostor Cvelferije i obilježili ga svojim djelovanjem te pronijeli dobar glas o njemu,

-
- arhivski i bibliografski pristup njihovoj pisanoj ostavštini i literaturi o njima,
 - podizanje kulturne razine te jačanje duhovne moći ljudi Cvelferije kao rubnoga prostora Republike Hrvatske i Vukovarsko-srijemske županije,
 - okupljanje kreativnih snaga i sudjelovanje u kulturnoj profilaciji toga prostora kao važnoga, a ne minornoga kulturnoga čimbenika, a pri tome voditi računa o položaju u regionalnom te širem nacionalnom i državnom prostoru.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

PRIKUPLJANJE GRAĐE I IZVORA

PRIJEVODNA AKTIVNOST

Prijevodi djela i rukopisa Stjepana Adžića s latinskoga na hrvatski jezik te djela o Stjepanu Adžiću s mađarskoga na hrvatski jezik.

ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI PROJEKT

ZNANSTVENI SKUP *ŽIVOT I DJELO*

STJEPANA ADŽIĆA (1730. – 1789.)

Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima,
Vinkovci, Drenovci, 19. – 20. travnja 2012.

NAKLADNIČKI PROJEKT

SABRANA DJELA STJEPANA ADŽIĆA I. – IV.

Prozna djela (2009.), *Okružnice i dopisi* (2010.), *Prigodnice* (2011.) i
Rukopisi (2016.), Duhovno hrašće, Drenovci

ZBORNIK RADOVA

ZNANSTVENOGA SKUPA *ŽIVOT I DJELO*

STJEPANA ADŽIĆA (1730. – 1789.)

Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima, 2016.

PROMIDŽBENI MATERIJALI

projektna knjižica, brošura, pozivnice za predstavljanje knjiga, znanstveni skup i izložbu, programska knjižica, knjižica sažetaka znanstvenoga skupa, katalog izložbe, plakati i dr.

KULTURNI PROJEKT

Izložba djela i rukopisa S. Adžića

Spomen-ploča ili spomen-obilježje S. Adžiću u Rajevu Selu
Dodjeljivanje imena S. Adžića ulici, knjižnici, udruzi u Rajevu Selu
Projekt kulturne i međunarodne suradnje *Putovima Stjepana Adžića*

PROMOTIVNE AKTIVNOSTI

Prezentiranje projekta i njegovih rezultata u medijima, znanstvenoj i kulturnoj javnosti, svečano otvaranje znanstvenoga skupa i izložbe

MJERLJIVI REZULTATI PROJEKTA:

Projektna knjižica,
znanstveni skup,
pet knjiga (četiri knjige *Sabranih djela* S. Adžića, zbornik radova znanstvenoga skupa),
programska knjižica,
knjižica sažetaka znanstvenih i stručnih članaka,
izložba, katalog izložbe,
spomen-ploča ili obilježje,
imenovanje ulice, ustanove ili udruge iz kulture.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
CENTAR ZA ZNANSTVENI RAD U VINKOVCIIMA

ZNANSTVENI SKUP

*ŽIVOT I DJELO
STJEPANA ADŽIĆA*
(1730. – 1789.)

PROGRAM

VINKOVCI, 19. travnja 2012.
DRENOVCI, 20. travnja 2012.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Centar za znanstveni rad u Vinkovcima
Jurja Dalmatinca 22
32100 Vinkovci
032 332 316
hazu.centar-vk@vsk.hr

HAZU
STJEPAN ADŽIĆ

ORGANIZATOR

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Centar za znanstveni rad u Vinkovcima

Znanstveni skup podupiru

Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Općina Drenovci

Duhovno hrašće, Drenovci

Grad Vinkovci

Vukovarsko-srijemska županija

ZNANSTVENI SKUP

ŽIVOT I DJELO STJEPANA ADŽIĆA
(1730. – 1789.)

I.

Vinkovci, Gradska vijećnica

Četvrtak, 19. travnja 2012., 14 – 17,30 sati

POZDRAVNI GOVORI

Akademik Slavko Matić, voditelj

Centra za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima

Božo Galić, vukovarsko-srijemski župan

Dr. Mladen Karlič, gradonačelnik Vinkovaca

prečasni Stjepan Krekman,

dekan Vinkovačkoga dekanata

VODITELJICA: ANICA BILIĆ

UVODNO IZLAGANJE

AKADEMIK STJEPAN DAMJANOVIĆ
Pisana kultura u Slavoniji XVIII. stoljeća

STANISLAV MARIJANOVIĆ

Stjepan Adžić – nekad i sada

VLADIMIR VRATOVIĆ

Hrvatski latinizam u XVIII. stoljeću

IRENA GALIĆ BEŠKER

Adžićeve latinske prigodnice

ZSÓFIA PAPP

Handschriftliche Agyich-Poemen

IVANČICA MARKOVIĆ

Razvoj školstva i pismenosti u Slavoniji
tijekom XVIII. stoljeća

ZLATA ŠUNDALIĆ

Vjerska knjiga u Slavoniji XVIII. stoljeća

VLADIMIR DUGALIĆ

Teološke tradicije u slavonskim molitvenicima
XVIII. stoljeća, s posebnim osvrtom na
katekizamstvo-molitvenički rukopis Stjepana Adžića

LJILJANA KOLENIĆ

Slovopis i jezik Adžićeve *Abekavicze*

MILICA LUKIĆ

Adžićeve *Abekavica ilirička* (1779.) na tragu
hrvatskih glagoljskih početnica

ANICA BILIĆ

Usporedbeno čitanje *Abekavicze illyricse* (1779.)
Stjepana Adžića i *Slavonskih libaricza* (1761.)
Matije Antuna Relkovića

ĐURO FRANKOVIĆ

Knjižica neolatinskoga pjesnika i pečuskoga
kanonika Stjepana Adžića

PREDSTAVLJANJE
SABRANIH DJELA
STJEPANA ADŽIĆA

PROZNA DJELA, 2009.
OKRUŽNICE I DOPISI, 2010.
PRIGODNICE, 2011.

Izdavač: »Duhovno hrašće«, Drenovci

Vinkovci, Glazbena škola *Josipa Runjanina*
Četvrtak, 19. travnja 2012., 18 sati

Urednica i priređivačica: Anica Bilić
Za izdavača: Andrija Matić i Marko Đidara
Prevoditelji: Stjepan Sršan i Irena Galić Bešker
Pisac pogovora: Luka Marijanović
Istraživač: Mato Batorović

PROGRAM UČENIKA
GLAZBENE ŠKOLE JOSIPA RUNJANINA
IZ VINKOVACA

Krešimir Dujmić, bariton

G. F. Händel, *Mesija: But Who May Abide*, arija br. 6
A. Falconieri: *O bellissimi capelli*
V. Lisinski, *Dvie ptice*
F. Schubert, *Winterreise: Auf dem Fluße*, op. 89 br. 7
M. Ravel, *Chanson Espagnole*
W. A. Mozart, *Figarov pir: Non piu andrai*, arija Figara

Ivana Tuškan, mezzosopran

G. B. Pergolesi, *Stabat mater, Quae moerebat*
F. Schubert: *Lachen und Weinen*, op. 59 br. 4

Josip Paulić, tenor

J. Haydn, *Die Jahreszeiten: Dem Druch elieget die Natur*, arija *Lucasa* br. 15
P. D. Paradies, *Quel ruscelletto*

Duet Ivana Tuškan, mezzosopran i Josip Paulić, tenor
J. Brahms, *Deutsche Volkslieder: In stiller Nacht*, br. 42

Klavirska pratnja Tamara Krajnović, prof.
Glazbeni program pripremile
Tamara Šarlija, prof. i Sanja Čurko, prof.

ZNANSTVENI SKUP
ŽIVOT I DJELO STJEPANA ADŽIĆA
(1730. – 1789.)

II.

Drenovci, Općinska narodna knjižica
Petak, 20. travnja 2012., 10 – 13 sati

POZDRAVNI GOVORI

Jakša Šestić, načelnik Općine Drenovci
prečasni Marko Đidara,
dekan Drenovačkoga dekanata,
predsjednik Drenovačkoga dekanata,
predsjednik *Duhovnoga hrašća*, Drenovci
Andrija Matić

MARKO LANDEKA

Životopis Stjepana Adžića (1730. – 1789.)

ZLATA ŽIVAKOVIĆ-KERŽE

Srijem i Slavonija u vrijeme života i djelovanja
Stjepana Adžića (1730. – 1789.)

STJEPAN SRŠAN

Crkvene prilike Pečuške biskupije u Srijemu u
XVIII. stoljeću

LUKA MARIJANOVIĆ

Dr. Stjepan Adžić i novo ustrojstvo Crkve u
nekadašnjoj Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji

HENRIK IVAN DAMJANOVIĆ

Bosanska biskupija u XVIII. stoljeću, nastanak i
proširenje Đakovačke ili Bosanske i Srijemske
biskupije

DUBRAVKA BOŽIĆ BOGOVIĆ

Okružnice i dopisi za vrijeme Stjepana Adžića,
vanjskoga vikara pečušškoga biskupa u Slavoniji
(1761. – 1781.)

DOMAGOJ ŠIMUNOVIĆ

Propovijedi Stjepana Adžića

MATO BATOROVIĆ

Fra Franjo Filipović – Vukovarac (Vukovar, oko
1695. – Vukovar, 8. srpnja 1779.)

JOSIP ŠPEHAR

Franjevački samostan Bač u XVIII. stoljeću

DARKO VITEK

Naselja vinkovačkoga kraja u drugoj polovici
XVIII. stoljeća

ZAKLJUČCI SKUPA

ZAVRŠNA RIJEČ

Perspektiva Kulturnoga, nakladničkoga i
znanstvenoistraživačkoga projekta
Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)

POSJET RAJEVU SELU,

RODNOM MJESTU STJEPANA ADŽIĆA,
13 sati

Sudionici Znanstvenoga skupa Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.) u Vinkovcima 19. travnja 2012.

BIBLIOGRAFIJE

POPIS GRAĐE STJEPANA ADŽIĆA U PEČUHU

1)

Pécsi Püspöki levéltár (Arhiv Pečuške biskupije)

Elenchus Archivi Privati V. Capituli Qvinque Ecclesienis

Agyich:

CCI 12, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35, 37 (nedostaje: 5, 6, 7, 8)

CCXVI 1.

Oporuka CDLVII.

CDLXXXIV-1 (484)

2)

Pécsi Kanonoki Levéltár (Kanonički arhiv Pečuške biskupije)

Index Generalis Consistorium capituli V-LCCL 1701.–1802.

Protocol III. 1761.–1771.

312.5.

Protocol IV. 1758.

1.3.3.

46.2.

267.

270.

Protocol V.

22.4.

119.3.

146.8.

Protocol VI. 1780.–1782.

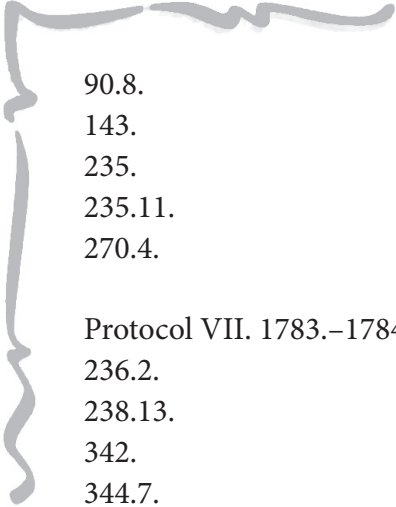
25.6.

30.2.

31.3.

71.3.

73.3.

90.8.
143.
235.
235.11.
270.4.

Protocol VII. 1783.–1784.

236.2.
238.13.
342.
344.7.

Protocol VIII. 1785.

317.5
317.7.
103.15.
73.7.
98.6.
216.2.

Protocol IX. od 1788.

3.
33.9.
14.2.
46.4.
168.7.
190.1.
191.10.
192.
193.

Protocol X. 1790./1791.

4.9.
94.8.

Protocol XII. 1796.
131.10.
358.

Protocol XIII. 1803.–1807
178.7.
258.6.

ADŽIĆEVI STIHOVI / AGYICH-VERSEK

[AGYICH István]

Bucolicon in Auspicatissimum Adventum Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Domini Pauli e Comitibus Eszterházy de Galantha Quinque Ecclesiarum Praesulis. A Stephano AGICH.

[Pécs] 1780. [Autogr.] 9 fol. 39 cm. 2° Fűzött

Ed.: P.I.30

Ms 752

ms

AGYICH István

Carmen ad Annum Saecularem Liberatae a Tyrannide Turcica ciuitatis Quinque-Ecclesiensis. Amplissimis honoribus ... Comitis Francisci Széchény de Sárvár-Felső-vidék ... Districtus Quinque-Ecclesiensis Commissarii Regii. A Stephano -- C. E. V. E. canonico dicatum MDCCLXXXVI.

(Pécs, 1786.) [Autogr.] 6 fol. 38 cm. 2°

Ed.: P.I.30

Ms 758

ms

AGYICH István

Carmen ad Regiam Academiam [Quinque] V. Ecclesiensem Amplissimis Honoribus Illustrissimi Domini ... Josephi Teleky de Szék ... pro euoluto primo scolari anno Stephano -- C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI.

[Pécs] 1786. [Autogr.] 4 fol. 38 cm. 2°

Ed.: PI.31, VII.29

(Régi jelzet: Ms 742)

Ms 753

ms

AGYICH István

Carmen Amplissimis Honoribus Excellentissimi Domini Domini Francisci De Paula e Comitibus Balassa de Balassa Gyarmath ... Dum in Pro-Regem Regnorum Croatiae, Dalmatiae et Sclavoniae Auspicato sublimaretur. A Stephano -- oblatum anno 1785. IV. Kalend. Septembr. (– Kísérőlevél fogalmazványai 1783. VIII. 13, VIII. 19.)

[Pécs 1785, autogr.] 6 fol. füzet, 4 fol. 25 cm. 4°

Ed.: PI.30

Ms 921 (két példány)

ms

[AGYICH István]

Carmen Amplissimis Honoribus Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Stephani Nagy Abbatis S. Georgii Militis ac Martyris de Csanad ... in Universitate Tyrnaviensi Facultatis Theologicae Regii Directoris, dum idem a ... Josepho e Comitibus de Batthyán ... in suffraganeum et vicarium per Provinciam Strigoniensem delectus, eo nomine in episcopum Timisiensem solemniter sacretur. Oblatum anno Salutis MDCCLXXVII.

[s. l.] 1777. [Autogr.] 7 fol. 37 cm. 2° (Régi jelzet: Ms 751)

Ms 759

ms

[AGYICH István]

Carmen Bucolicum. [In Auspicatissimum Adventum Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Domini Pauli e Comitibus Eszterházy de Galantha Quinque Ecclesiarum Praesulis.] (Ecloga I-VI.)

[Pécs 1780, autogr.] 9 fol. 36 cm. 2°

Ed.: PI.30

(Régi jelzet: Ms 746)

Ms 756

ms

[AGYICH István]

[Carmen funebris.] (Jam satis est lusum ... Hic jacet uniti postratus funere Thyrsis, quis sit ab hoc uno noveris Arcadium.)

[s. n. l. a.] 2 fol. 38 cm. 2° (Régi jelzet: Ms 767)

nincs jelzet

ms

[AGYICH István]

Carmen Honoribus Petri Végh.

[s. l. a., XVIII.sz. vége, autogr.] 2 fol. 25 cm. 4°

Ms 1050

ms

[AGYICH István]

Carmen Illustri Genti Baronum Splény de Mihalydi.

[s. l. 1788, autogr.] 6 fol. 25 cm. 4°

Ed.: P.I.31

Ms 1048

ms

[AGYICH István]

Carmen in D. Canonicum Szemenich [Ferenc] Secretarium Ep[isco]pi Klimo.

[Pécs, XVIII.sz. vége, autogr.] 1 fol. 23 cm. 4°

Ms 923

ms

AGYICH István

Carmen in festam inaugurationem Illustrissimi Domini Domini Francisci Györy de Radvány ... I. Comitatus Tolnensis supremi comitis celebratam Tolnae VI. Kal. Jun. 1783. Obtulit Stephanus --.

[Pécs 1783, autogr.] 4 fol. 26 cm., 1 fol. 15 cm. 4°

Ed.: P.I.30

Ms 926

ms

[AGYICH István]

Carmen in nuperum Tentamen Illustrissimi Comitis Ladislai junioris Esterhazy In Regio Archi-Gymnasio Quinque-Ecclesiensi Rhetoricis Studiosi.

[Pécs, XVIII.sz. vége, autogr.] 1 fol. 21 cm. 4°

Ms 920

ms

AGYICH István

Carmen Stephani -- ... ad Arcady Romanos.

[Pécs 177?, autogr.] 1 fol. 23 cm. 4°

Ms 925

ms

[AGYICH István]

Carmen super insigni Judicio Clarissimi Domini Stephani Katona de bibliotheca Klimoniana [Quinque] VEcclesiensi.

[s. l. a., XVIII.sz. vége, autogr.] 1 fol. 24 cm., 1 fol. 21 cm. 4° (2 példány)

Ms 922

ms

[AGYICH István]

Ignatio Szent-Martonyio olim Humaniorum in Academia Zagrabiensi Professori, nunc Parocho Bellicensi. [Carmen.]

[s. n. l. a., autogr.] 1 fol. 38 cm. 2°

(Régi jelzet: Ms 745)

Ms 760

ms

[AGYICH István]

Poema Amplissimis Honoribus Illustrissimi Domini Baronis Francisci Balassa nomine totius cleri Slavonicalis oblatum, dum in Administratorem Officii Supremi Comitis Syrmienensis inauguraretur Illokini per Excellentissimum Dominum Quinque Ecclesiarum Episcopum.

[s. l. 1762¹., autogr.] 6 fol. 36 cm. 2°
(Régi jelzet Ms 749)
Ms 757

ms

[AGYICH István]

Poema Augustissimae Terrae Principis Mariae Theresiae Reginae apostolicae Primariorum ejusdem Commisariorum Sanitatis per Sclavoniam, omnium denique Regni Hungariae civium honoribus ea occasione concinnatum, cum ad mandatum Sacrae Caes. Regiae et Apostolicae Majestatis singulari Incltyti Comitatus Syrmienensis ejusdemque Supremi Comitis ... Francisci de Paula Balassa de Balassa Gyarmat opera Fossatum Contumaciate Banoczense exurgeret potissimum.

[s. l. a., autogr.] 8 fol. 37 cm. 2°
(Régi jelzet: Ms 744)
Ms 755

ms

[AGYICH István]

Poema ob repressam in Slavonia pestem honoribus Illustrissimi D. L. B. de Balassa Supremi Syrmii Comitis² dicatum.

[s. l. 1763, autogr.] 8 fol. 35 cm. 2°

Külzetten: „Hunc fascem poematum Agicianorum A. R. et Cl. viro Adamo Baricsevich Zagrabiam deferendum, et suo tempore remittendum, in fides manus A. R. et Clarissimi Professoris Domin transdidit. 5. Jul. 1790. Josephus Koller Can. V.Eccl.”

(Régi jelzet: Ms 747)
Ms 754/a

ms

[AGYICH István]

Poema ob repressam in Slavonia pestem. Honoribus Illustrissimi Domini Francisci L. B. de Balassa honoribus [!] dicatum. Dedicatum a S. A. anno ... MDCCLXIII.

¹ Sz.: I. col. 393 Balassa Ferenc 1762-től Szerém vármegye főispánja, 1785–1792 horvát bán.

² Balassa Ferenc. ld. 1. Jegyzet

[s. l. 1763, autogr.] 8 fol. 35 cm. 2°
(Régi jelzet: Ms 743)
Ms 754/b

ms

[AGYICH István]
Reverendissimo ac Clarissimo Domino Adamo Vizer ... [Epistola.]
[s. l. XVIII. sz. vége, autogr.] 1 fol. 24 cm. 4°
– bélyegzőnyomat: „Pécsi Püspöki Könyvtár 1774”
Ms 924

ms

[AGYICH István]
Reverendo Patri Joannis Baptistae de Cambesiis ... (Poema.)
[s. n. l. a., XVIII.sz. vége, autogr.] 1 fol. 25 cm. 4°
Ms 1049

ms

[AGYICH István]
Super insigni Judicio Clarissimi Domini Stephani Katona de Bibliotheca
Klimoniana Quinque-Ecclesiensi.
[Pécs, XVIII.sz. vége, autogr.] 1 fol. 21 cm. 4°
Ms 922/1

Popis Adžičeve građe u Pečuhu sastavila Zsófia T. Papp, Pečuh

BIBLIOGRAFIJA TISKANIH DJELA STJEPANA ADŽIĆA

1.

1759.

Dum assertiones theologicas de Gratia Divina, justificatione IMPII, et merito, ac de Sacramentis in genere, et in specie de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia, In Alma ac Celeberrima Archi – Episcopali Societ. Jesu Universitate Tyrnaviensi, anno MDCCLIX. mense Martio, die publice propugnaret Reñdus Nob. Excell. ac Doctiss. Dñus Stephanus Agyich, AA. LL. et Phil. Mag. SS. Theol. in 3tium ann. Audit. ac pro prima eiusdem Laurea Candid. Sem. S. Adalberti Alumnus Dioec. Quinque-Eccles. Ex praelectionibus R.P. Nicolai Schmitth e S. J. SS. Theol. Doctoris, ejusdemque Professoris Ordin. nec non Inclytæ Facultatis Theolog. Decani Spectabilis, et R.P. Georgii Roman, ex eadem Soc. Jesu, SS. Theol. Doctoris, ejusdemque Professoris Ordinarii. Auditoribus Oblatae.

/S. l. et a./ m8° /8/ str.

* Prevez u Calmet: Dissertationes..., Tom I. Tyrnaviae, 1754.

SBFKĐ

2.

1760.

Dum assertiones ex universa Theologia In Alma, ac Celeberrima Archi-Episcopali Soc. Jesu Universitate Tyrnaviensi, Anno Salutis MDCCLX. Mense Julio, die publice propugnaret. Rever. Nob. Excellens, ac Doctissimus Dominus Stephanus Agyich, AA. LL. et Philos. Magister, SS. Theologiae in 4tim annum Auditor, ejusdemque Baccalaureus formatus, nec non pro suprema Laurea Candidat. Seminarii S. Adalberti Alumnus, Presbyter Dioecesis Quinque-Ecclesiensis. Ex praelectionibus R.P. Nicolai Schmitth, e Soc. Jesu, SS. Theol. Doctoris, ejusdemque Profess. Ordin. nec non Inclytæ Facult. Theolog. Decani Spectabilis. Et R.P. Andreae Jaszlinszky, ex ead. Soc. Jesu, SS. Theol. Doctoris, ejusdemque Professoris Ordinarii. Auditoribus Oblatae.

/S. l. et a./ m8° /16/ str.

* Prevez: Calmet: Dissertationes..., Tom IV. Tyrnaviae, 1755.

Jurić 1982., str. 29, br. 131.

SBFKĐ

3.

1767.

Sacerdos magnus reverendus pater Franciscus a Valkovarino Ordinis Sancti Francisci Observantium, Provinciae Sancti Joannis a Capistrano definator emeritus Dum IV. Octobris Anno MDCCLXVII. Aetatis LXXVI. Religionis LVI. Sacerdotii LI. inchoato, in Arce Illok secundas offeret Deo Primitias denunciatus; Praecone reverendissimo domino Stephano Agyich Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonico, Districtus Sclavonicalis Vicario Foraneo, Inclyti Comitatus Syrmiensis Assessore, nec non Ecclesiae in Tovarnik Parocho.

/S. l. et. a/ 8° /36/ str.

* Jakošić na str. 132 navodi da je ova propovijed održana hrvatskim jezikom, zatim prevedena na latinski i tiskana u Osijeku.

Jakošić, str. 132, br. 1; Jurić 1971., str. 79, br. 761; Malbaša, br. 20, Frkin 0018.

FSSB; NSKZ

4.

Illustri viro comiti Dominico Cajaffa J. R. Caroliani superiori locumtenenti in habitu suo Quinque-Ecclesiis Stephanus Agychius canonicus Quinque-Ecclesiensis.

/S. l. et a./ 8° /2/ str.

Jurić 1971., str. 190, br. 1.

NSKZ; SKP Klimo

5.

1774.

Musa syrmiico-slavonica amplissimis illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Matthaei Francisci Kertiza, sacro-sanctae theologiae doctoris, olim cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonici theologi honoribus dum in Bosnensem seu Deakovariensem, Syrmiensem item canonicè unitarum ecclesiarum episcopum Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis Reginae Hungariae gratia renunciatus, Sede apostolica benevole approbante solemnè ritu inauguratus extitisset,

devota, nomine totius cleri, et populi, qui est per Slavoniam, et Syrmium. Anno reparatae salutis MDCCLXXIV.

(S. l. et a.) 4°, 22 str.

SKP Klimo

6.

1775.

Quotidiana mortis memoria et preces ad inpetrandam bonam mortem.

Essekini, litteris Divalentis / 16° / Osijek, s. a./ 23 str.

*Djelo je tiskano anonimno. Jakošić, br. 2., str. 132 navodi kao autora Stjepana Adžića i godinu tiskanja 1775.

Malbaša, br. 41; Jurić 1971., str. 84, br. 819, Frkin 0017.

FSS; FSSB

7.

1777.

Oratio funebris in Exequiis Georgii Klimo, episcopi Quinqueecclesiensis /L.? 1777.?!/

* Jakošić propovijed pripisuje Adžiću: koju je održao na hrvatskom jeziku s propovjedaonice, no kasnije ju je preveo na latinski i objavio.

Jakošić, br. 4, str. 132; Jurić 1971., str. 176, br. 186.

8.

1777.

Funebre carmen piis manibus olim excellentissimi, illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Georgii Klimo episcopi Quinqueecclesiensis, Comitatum de Baranya, Tolna, et Valpo supremi, et perpetui comitis, Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis actualis intimi status consiliarii dum solemnes ejus exequiae die XVII. mensis Junii anni MDCCLXXVII. in cathedrali ecclesia Quinqueecclesiensi peragerentur ad perennem singularium tanti praelati promeritorum memoriam a suorum quodam in devoti animi obsequium delatum. Quinqueecclesiis, Typis Joannis Josephi Engel.

/Pečuh, s. a./ 4°, 13 str.

Jakošić, br. 5, str. 132.

FSO; SKP Klimo

9.

1779.

Abekavicza illyricska Za ubaviestiti malanu Diecsiczu ù kratko ù nauku Knjighe, i nauka Zakona Katholicsanskoga, Potribita znati svakomu Malanomu, i Velikomu za Spasenje Dusse. S' dopùstenim staresinah. Godine MDCCLXXIX.

/S. l./, 1779. 8° /24/ str.

*Jakošić, br. 3, str. 132 navodi: Ilirički Abecedar za kratku pouku djece u čitanju i vjeronauku; Frkin, 0006.

FSSB; NSKZ

10.

1779.

Mariae Theresiae Romanorum Imperatricis viduae semper Augustae Regnorum Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, et Sclavoniae reginae etc. etc. Profusa in populos Sclavoniae, beneficentia ea occasione, qua die XV. mensis Octobris Divae Theresiae sacra, structa ejusdem Suae Majestatis sacratissime insigni munificentia Kukoecvzy in Syrmio ecclesia solemni ritu Sanctae Triados honoribus dicabatur, a reverendissimo, ac clarissimo domino Stephano Agyich cathedralis Ecclesiae Quinquaee-Ecclesiensis canonico, proque eadem Diaecesi per partes Sclavoniae vicario celebrata. Anno Domini MDCCLXXIX.

/S. l. et a./ 4° /13/ str.

*Jakošić, br. 6., str. 132. Propovijed održana na hrvatskom, a potom prevedena na latinski te objavljena.

Jurić 1971., str. 88, br. 863; Jurić 1971., str. 177, br. 192, Frkin 0016.

FSSB

11.

1779.

Mariä Theresiä verwittibter Römischer Keiserin, und Königin zu Hungarn, Bömeim, Dalmatien, Croatien und Slavonien ... Liebe und

Milde gegen die Völker Slavoniens. Da das erstemal in dem aus kaiserl. königlicher Freygebigkeit zu Kukojevce in Syrmien erbauten Gotte-
shause dem dreyeinigen Gott das heiligste Opfer den 15ten October am
Fest der heiligen Theresia feyerlich ist entrichtet worden von dem hoch-
würdigsten Herrn Stephano Agych, der H. Schrift Doktor und Domh-
ern zu Fünfkirchen, wie auch derselben Dioces durch Slavonien Vicario.
Im Jahr 1779. Esseg, gedruckt bey Johann Martin Diwalt.

/Osijek, s. a./ 4° /14 str./

*Jakošić str. 132, br. 6 navodi da je govor održan hrvatskim jezikom i
zatim preveden na latinski i tiskan. Latinski prijevod do sada nije nađen,
piše Marija Malbaša.

Malbaša, br. 65.

Metropolitana, Zagreb

12.

1779.

Bucolicon in auspicatissimum adventum illustrissimi, ac rever-
endissimi domini domini Pauli Ladislai e comitibus Esterházy de Ga-
lantha, Quinque-Ecclesiarum episcopi, oblatum 1779. Typis Joannis
Josephi Engel.

/Pečuh, 1779./ 4° / 14 listova

Petrik I., str. 30, 2; Jurić 1971., str. 211., br. 343.

Narodni muzej Budimpešta

13.

1781.

Bucolicon in auspicatissimum adventum illustrissimi, ac rever-
endissimi domini domini Pauli Ladislai e comitibus Eszterhazy de Ga-
lantha, Quinque-Ecclesiarum episcopi. A Stephano Agyich C.E.Q.E.
canonico oblatum MDCCLXXXI. Quinque-Ecclesiis, Typis Joannis Jo-
sephi Engel.

/Pečuh, s. a./ 4° /28 str./

Catalogus Széch, I, str. 13; Petrik I., str. 30; Jurić 1971., str. 211, br.
343, Frkin 0014.

FSO; NSKZ Bibl. Kušević

13 A.

1781.

Stephanus Agyich: Ecloga ad Illum. D. Paulum Ladislaum e Comitibus Eszterházy de Galantha, dum Ecclesiam Quinqueecclesiensis possessionem acciperet. Essekini 1781. in folio.

* Malbaša je prema Jakošiću, str. 132, zaključila da je ova pjesma tiskana u Osijeku, nije jasno, radi li se o trećoj pjesmi Esterhaziju ili je došlo do zabune.

Malbaša, br. 84.

14.

1781. ili 1782.

Carmen in festam inaugurationem Petri Véggh, i. comitatus Baranyensis supremi comitis, celebratam. Quinque-Ecclesiis, 1782. 4° 4 f

Catalogus Széch., I, str. 13; Jurić, str. 213., br. 370.

15.

1783.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini domini Francisci Györy de Radvány insignis Ord. S. Stephani regis apostolici equitis S. C. et R. A. Majestatis actualis consiliarii aulici, & ad excelsam cancellariam regiam Hungarico-aulicam referendarii, I. comitatus Tolnensis supremi comitis, celebratam Tolnae VI. Kal. Jun. MDCCLXXXIII. obtulit Stephanus Agyich cathedr. Eccl. Quinque-Eccl. canonicus. Typis Joannis Josephi Engel Typograph. privileg.

/Pečuh, s. a./ 4° /7/ str.

Jakošić, 8, str. 132; Catalogus Széch., I, str. 13; Petrik I., str. 30; Jurić, str. 214, br. 380.

SKP Klimo

16.

1783.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini comitis Georgii Niczky de eadem S. C. R. & Apostolicae Majestatis camerarii, ad tabulam districtualem Trans-Danubianam assessoris I. comitatus

Verocensis supremi comitis celebratam Verocae IV. Idus Novembris MDCCLXXXIII. a Stephano Agyich cathedr. Eccl. Quinque-Eccl. canonico oblatum. Typis: Joannis Josephi Engel Typograph. privileg.

/Pečuh, s. a./ 4° /6/ str.

Jakošić, br. 9., str. 132; Catalogus Széch., I, str. 14; Petrik I., str. 30; Jurić, str. 214., br. 379.

SKP Klimo

17.

1783.

Carmen amplissimis honoribus excellentissimi domini domini Francisci de Paula e comitibus Balassa, de Balassa Gyarmath, perpetui in Kekkeó Vagh-Besztercze, Lietava, et Eberhard, insignis Ordinis Sancti Stephani regis apostolici commendatoris, S. C. R. et Apostolicae Majestatis camerarii, actualis intimi status consiliarii &c. &c. Dum in Pro-regem Regnorum Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae auspicato sublimaretur. A Stephano Agyich C. E. Quinque-Eccl. canonico in grati animi obsequium perdemisse oblatum anno MDCCLXXXV. Pridie Kalend. Septembr. Zagrabiae, Typis Josephi Caroli Kotsche.

/Zagreb, s. a./ 8° /12/ str.

Jakošić, br. 10, str. 132; Jurić, str. 215, br. 396.

NSKZ

18 A.

1786.

Carmen ad regiam Academiam Quinque-Ecclesiensem amplissimis honoribus illustrissimi domini S. R. I. comitis Josephi Teleky de Szék S. C. R. Apostolicae Majestatis Camerarii, Tabulae Regiae Transylvanicae Assessoris, I. Comitatus Ugotsiensis Supremi Comitis, per Districtum Quinque-Ecclesiensem & Iaurinensem Supremi Regii Scholarum et Studiorum Directoris, pro evoluto primo scholari anno. A Stephano Agyich C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI. Quinque Ecclesiis. Typis Joannis Josephi Engel.

Pečuh /s. a./ 8° /14/ str.

Jurić, str. 216, br. 411.

NSKZ

18 B.

1786.

Carmen ad regiam Academiam Quinque-Ecclesiensem amplissimis honoribus illustrissimi domini S. R. I. comitis Josephi Teleky de Szék S. C. R. Apostolicae Majestatis Camerarii, Tabulae Regiae Transylvanicae Assessoris, I. Comitatus Ugotsiensis Supremi Comititis, per Districtum Quinque-Ecclesiensem Supremi Regii Scholarum et Studiorum Directoris, pro evoluto primo scholari anno. A Stephano Agyich C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI. Quinque-Ecclesiis. Typis Joannis Josephi Engel.

Pečuh /s. a./ 8° /14/ str.

SKP Klimo

18 C.

1786.

Carmen ad regiam Academiam Quinque-Ecclesiensem amplissimis honoribus illustrissimi domini S. R. I. comitis Josephi Teleky de Szék S. C. R. Ap. Majest. Camerarii, Tabulae Regiae Transsylvanicae Assessoris, I. Comitatus Ugotsiensis Supremi Comititis, per Districtum Quinque-Ecclesiensem Supremi Regii Scholarum et Studiorum Directoris, pro evoluto primo scholari anno. A Stephano Agyich C. E. Q. E. Canonico, oblatum MDCCLXXXVI. Pestini, Typis Iosephi Godofredi Lettner, in Platea ad Pileum nuncupata.

Pešta /s. a./ 8° /14/ str.

* Prištampan u Merkur von Ungarn 1786. iza 612 str.

Jurić, str. 216, br. 410.

NSKZ

19.

1786.

Saeculum liberatae a tyrannide Turcica civitatis Quinque-Ecclesiensis amplissimis honoribus excellentissimi, atque illustrissimi domini comitis Francisci Széchényi de Säärváry Fölső Vidék, S. C. & R. A. M. Camerarii, & Actualis Intimi Status Consiliarii, Incl. Comitatum, Tolnensis quidem Supremi Comititis, Báranyensis autem, Simeghiensis, et Veröcensis Officii Supremi Comititis Administratoris, ac per Districtum Quinque-Ecclesiensem Commissarii Regii dicatum a

Stephano Agyich C. E. Quinque-Eccl. Canonico. MDCCLXXXVI. Typis
Joannis Josephi Engel.

Pečuh /s. a./ 4° /14/ str.

Petrik I., str. 30; Jurić, str. 216, br. 413.

NSKZ

19 A.

1787.

Századik esztendeje á török iga alul föl szabadult Pécs városának, mellyet deák versekben foglalt ... - - 1786dik esztendőben, és ugyan az esztendőben magyar versekre fordétott... Pesty Mihál ... Pécsen 1787., Engel.

Pečuh, 1787. 8° /8/ listova

* Pesty Mihál preveo je pjesmu Stjepana Adžića na mađarski jezik.

Petrik VII., str. 29.

Vojni muzej Budimpešta

20.

1786.

Carmen Stephani Agyich C. E. Quinque-Ecclesiensis Canonici honoribus reverendissimi domini Andreae Szabó, Abbatis S. Jacobi de Silisio, Praepositi S. Joannis Bapt. de Buda, Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Canonici, Archi-Diaconi Neogradiensis, ac Seminarii generalis Posoniensis Rectoris delatum MDCCLXXXVI. Typis Ioannis Iosephi Engel.

Pečuh, /s. a./ 8° /6/ str.

Catalogus Széch., Supl., II, str. 8; Petrik I., str. 30; Jurić, str. 216, br. 412.

NSKZ; SKP Klimo

21.

1788.

Carmen illustri genti baronum Splényi de Miháldi quum illustrissimus, ac reverendissimus dominus Francis. Xav. L. B. Splényi de Miháldi antistes Vaciensis cathedram episcopalem capesseret in grati animi

tesseram a Stephano Agyich, cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesien-
sis canonico oblatum Anno Domini MDCCLXXXVIII. Pesthini, Typis
Francisci Augustini Patzko.

Pešta, /1788./ v8° /11/ str.

Jakošić, br. 11, str. 132–133; Petrik I., str. 31; Jurić, str. 217, br. 424.
FSO

22.

1788.

Carmen in obitum clar. Cornidis, insignis vetustatum Hungaricarum
perscrutatoris, amici et familiaris sui. Viennae, Typ. J. Hraschenzky,
1788.

Beč, 8° /2/ lista

Catalogus Széch., I, str. 14; Petrik I., str. 31; Jurić, str. 217, br. 425.
Narodni muzej Budimpešta

Kratice:

Catalogus Széch – Catalogus Bibliothecae Hungaricae Francisci com. Széchényi.
Tomus I. Pars I. A. – L. Šopronj, 1799.

Frkin – Frkin, fra Vatroslav; Holzleitner, fra Miljenko. Bibliografija hrvatskih
knjiga. Od 1495. do 1850. u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije
sv. Ćirila i Metoda. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska
franjevačka provincija Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 2008.

FSO – Franjevački samostan Osijek

FSSB – Franjevački samostan Slavonski Brod

FSŠ – Franjevački samostan Šarengrad

Jakošić – Jakošićev spis: Scriptorum Interamniae. // Građa za povijest književnosti
hrvatske. / Skupio i uredio Milivoj Šrepel. Knj. 2. Zagreb, 1899., str. 116–153.

Jakošić, Josip. Pisci u međurječju ili savskoj Panoniji sad zvanoj Slavoniji do
1795. godine (s dodatkom do 1830.) // Josip Jakošić, Ivan Kovačević, Nikola
Andrić, Matija Pavić, *Književni ogleđi*, priredio Stjepan Sršan, Vinkovci,
1994.

Jurić 1971. – Jurić, Šime. Iugoslaviae scriptores Latini recentioris aetatis. Pars
I. Opera scriptorum Latinorum natione Croatorum usque ad annum

- MDCCCXLVII typis edita. Tomus II. Index systematicus. Zagreb, 1971.
- Jurić 1982. – Jurić, Šime. Iugoslaviae scriptores latini recentioris aetatis. Pars I. Opera scriptorum latinorum natione croatorum usque ad annum MDCCCXLVII typis edita. Ad tomos I et II Additamentum I. Zagreb, 1982.
- Malbaša – Malbaša, Marija. Osječka bibliografija. Sv. I. (1742 – 1944). Osijek, 1981.
- NSKZ – Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb.
- Petrik I. – Petrik, Geza. Bibliographia Hungariae 1712. – 1860. Sv. I. Budimpešta, 1888.
- Petrik VII. – Petrik, Geza. Bibliographia Hungariae 1712 – 1860. VII. Additamenta. Budimpešta, 1989.
- SBFKĐ – Središnja biskupijska i fakultetska knjižnica, Đakovo.
- SKP, Klimo – Sveučilišna knjižnica Pečuh, Zbirka Klimo
- S. a. – Sine anno = Bez godine
- S. l. – Sine loco = Bez mjesta

Bibliografiju tiskanih djela Stjepana Adžića sastavio Mato Batorović,
Ilok.

BIBLIOGRAFIJA

SABRANIH DJELA STJEPANA ADŽIĆA

Stjepan Adžić, *Prozna djela, Sabrana djela I.*, uredila i priredila Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2009., 187 str.

SADRŽAJ:

I. FAKSIMILNA IZDANJA PROZNIH DJELA STJEPANA ADŽIĆA

Abekavicza illyricska za ubaviestiti malanu Diecsiczu ù kratko ù nauku Knjighe i nauka Zakona Katholicsanskoga. Potribita znati svakomu Malanomu, i Velikomu za Spasenje Dusse (abekavica, molitvenik, katekizam), p. 9–32.

Quotidiana mortis memoria et preces ad inpetrandam bonam mortem, p. 33–55.

Mariae Theresiae Romanorum Imperatricis viduae semper Augustae Regnorum Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, et Sclavoniae reginae etc. etc. Profusa in populos Sclavoniae, beneficentia ea occasione, qua die XV. mensis Octobris Divae Theresiae sacra, structa ejusdem Suae Majestatis sacratissime insigni munificentia Kukoevczy in Syrmio ecclesia solemni ritu Sanctae Triados honoribus dicabatur, a reverendissimo, ac clarissimo domino Stephano Agyich cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonico, proque eadem Diaecesi per partes Sclavoniae vicario celebrata, Anno Domini M.DCC.LXXIX., p. 57–68.

Sacerdos magnus reverendus pater Franciscus a Valkovarino Ordinis Sancti Francisci Observantium, Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Definitor Emeritus Dum IV. Octobris Anno MDCCLXVII. Aetatis LXXVI. Religionis LVI. Sacerdotii LI. inchoato, in Arce Illok secundas offeret Deo Primitias denunciatus; Praecone reverendissimo domino Stephano Agyich Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonico, Districtus Sclavonicus Vicario Foraneo, Incltyti Comitatus Syrmienensis Assessore, nec non Ecclesiae in Tovarnik Parocho, p. 69–103.

Stephanus Agyichius, Canonicus Quinque-Ecclesiensis Josepho Kermopotichio Presbytero S. P. D., p. 104–108.

II. PRIJEVODI PROZNIH DJELA STJEPANA ADŽIĆA S LATINSKOGA JEZIKA NA HRVATSKI JEZIK

Prevoditelj Stjepan Sršan

Svakodnevni spomen na smrt i molitve da se zadobije dobra smrt, str. 111–119.

MARIJI TEREZIJI, rimskoj carici, udovici, uvijek vladarici i kraljici Kraljevina Ugarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije itd. itd., koja je prosula dobročinstva među narode Slavonije, prikazuje, kada je 15. listopada na dan blažene TEREZIJE, svečanim obredom posvećena izgrađena crkva posebnom dobrotom Njezinoga Presvetoga Veličanstva u čast Presvetoga Trojstva u Kukujevcima i Srijemu od mnogopoštovanoga i vrlo poznatoga gospodina STJEPANA ADŽIĆA, kanonika Stolne pečuške crkve i vikara iste biskupije u području Slavonije, str. 121–130.

VELIKI SVEČENIK, poštovani otac FRANJO OD VUKOVARA, zaslužni definitor reda sv. Franje, redodržitelja Provincije svetoga Ivana Kapistranskoga kad je 4. listopada 1767. godine, u 76. godini života, 56. redovništva i 51. godini svećeništva u Iločkoj tvrđi prikazao Bogu zlatnu misu, gdje je propovijedao vrlo poštovani gospodin STJEPAN ADŽIĆ, kanonik Stolne pečuške crkve, vanjski vikar Slavonskoga okružja, prisjednik slavne Srijemske županije i župnik crkve u Tovarniku, str. 131–147.

Stjepan Adžić, pečuški kanonik, Josipu Krmpotiću, svećeniku S. P. D. (pozdrav), str. 149–151.

III. POGOVOR

Anica Bilić, Stjepan Adžić (1730. – 1789.), vjerski pisac u stoljeću prosvjećivanja i hrvatski latinist u “galantnom” stoljeću, str. 155–184.

**

Stjepan Adžić, *Okružnice i dopisi, Sabrana djela II.*, uredila i priredila Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., 177 str.

SADRŽAJ:

I. OKRUŽNICE I DOPISI

Kraljevske, biskupske i vikarske okružnice te dopisi za vrijeme vanjskoga vikara u Slavoniji i kanonika Pečuške biskupije vrlo poštovanoga gosp. dr. Stjepana Adžića 1761. – 1781., Preveo s latinskoga na hrvatski jezik Stjepan Sršan, str. 7–85.

II. PRILOZI BIO-BIBLIOGRAFIJI STJEPANA ADŽIĆA

Aleksej Horányi, ADŽIĆ STJEPAN (Agyich Stephanus), Novi spomen poznatih objavljenih pisaca Mađara i provincijalaca, Preveo s latinskoga na hrvatski jezik Stjepan Sršan, str. 89–95.

Zsófia Papp, Život i poezija kanonika Stjepana Adžića (na osnovi bibliografskih podataka), Prevela s mađarskoga na hrvatski jezik Zita Jukić, str. 97–145.

III. POGOVOR, *Luka Marijanović*, Dr. Stjepan Adžić (1730. – 1789.) kao izvanjski vikar pečušškoga biskupa za Slavoniju, str. 149–168.

IV. RIJEČ UREDNICE, *Anica Bilić*, O *Sabranim djelima* Stjepana Adžića, str. 171–177.

**

Stjepan Adžić, *Prigodnice, Sabrana djela III.*, uredila i priredila Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2011., 248 str.

I. PRETISAK IZDANJA PRIGODNICA STJEPANA ADŽIĆA

Illustri viro comiti Dominico Cajaffa J. R. Caroliani superiori locumtenenti in abitu suo Quinque-Ecclesiis Stephanus Agychius canonicus Quinque-Ecclesiensis, p. 11–12.

Musa Syrmico-slavonica amplissimis illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Matthaei Francisci Kertiza, sacro-sanctae theologiae doctoris, olim cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis canonici theologi honoribus dum in Bosnensem seu Deakovariensem, Syrmiensem item canonicè unitarum ecclesiarum episcopum Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis Reginae Hungariae gratia renunciatus, Sede apostolica benevole approbante solemni ritu inauguratus extitisset, devota, nomine totius cleri, et populi, qui est per Slavoniam, et Syrmium. Anno reparatae salutis M.D.CC.LXXIV., p. 13–34.

Funebre carmen piis manibus olim excellentissimi, illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Georgii Klimo episcopi Quinque-Ecclesiensis, Comitatum de Baranya, Tolna, et Valpo supremi, et perpetui comitis, Sacrae Caesareo-regiae, et Apostolicae Majestatis actualis intimi status consiliarii dum solemnes ejus exequiae die XVII. mensis junii anni MDCCLXXVII. in cathedrali ecclesia Quinque-Ecclesiensi peragerentur ad perennem singularium tanti praelati promeritorum

memoriam a suorum quodam in devoti animi obsequium delatum. *Quinque-Ecclesiis*, Typis Joannis Josephi Engel, p. 35–48.

Bucolicon in auspiciatissimum adventum illustrissimi, ac reverendissimi domini domini Pauli Ladislai e comitibus Eszterhazy de Galantha *Quinque-Ecclesiarum* episcopi. A Stephano Agyich C. E. Q. E. canonico oblatum M.DCC.LXXXI. *Quinque-Ecclesiis*, Typis Joannis Josephi Engel, p. 49–76.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini domini Francisci Györy de Radvány insignis Ord. S. Stephani regis apostolici equitis S. C. & R. A. Majestatis actualis consilarii aulici, & ad excelsam cancellariam regiam Hungarico-aulicam referendarii, I. comitatus Tolnensis supremi comitis, celebratam Tolnae VI. Kal. Jun. M.DCC.LXXXIII. obtulit Stephanus Agyich cathedr. Eccl. *Quinque-Eccl. canonicus*. Typis Joannis Josephi Engel Typograph. privileg., p. 77–83.

Carmen in festam inaugurationem illustrissimi domini comitis Georgii Niczky de eadem S. C. R. & Apostolicae Majestatis camerarii, ad tabulam districtualem Trans-Danubianam assessoris, I. comitatus Verocensis supremi comitis celebratam Verccae IV. Idus Novembris M.DCC.LXXXIII. a Stephano Agyich cathedr. Eccl. *Quinque-Eccl. canonico oblatum*. Typis: Joannis Josephi Engel Typograph. privileg., p. 85–90.

Carmen amplissimis honoribus excellentissimi domini domini Francisci de Paula e comitibus Balassa, de Balassa Gyarmath, perpetui in Kekkeó Vagh-Besztercze, Lietava, et Eberhard, insignis Ordinis Sancti Stephani regis apostolici commendatoris, S. C. R. et Apostolicae Majestatis camerarii, actualis intimi status consilarii &c. &c. Dum in Pro-regem Regnorum Croatiae, Dalmatiae, et Sclavoniae auspiciato sublimaretur. A Stephano Agyich C. E. *Quinque-Eccl. canonico in grati animi obsequium perdemisse oblatum* Anno M.DCC.LXXXV. Pridie Kalend. Septembr. Zagrabiae, Typis Josephi Caroli Kotsche, p. 91–100.

Carmen ad regiam Academiam *Qvinque-Ecclesiensem* amplissimis honoribus illvstrissimi domini S. R. I. comitis Josephi Teleky de Szék S. C. R. Apostolicae Majestatis Camerarii, Tabulae Regiae Transyluaniacae Assessoris, I. Comitatus Ugotsiensis Supremi Comitis, per Districtum *Quinque-Ecclesiensem & Iaurinensem* Supremi Regii Scholarum et Studiuorum Directoris, pro evoluto primo scholari anno A Stephano Agyich C. E. Q. E. Canonico oblatum MDCCLXXXVI. *Quinque-Ecclesiis*, Typis Ioannis Iosephi Engel, p. 101–113.

Saecvlvm liberatae a tyrannide Tvrcica civitatis Qvinque-Ecclesien-
sis amplissimis honoribvs excellentissimi, atqve illvstrissimi domini
domini comitis Francisci Szécsényi de Sáárváry Fölső Vidék, S. C. & R.
A. M. Camerarii, & Actualis Intimi Status Consiliarii, Incl. Comitatum,
Tolnensis quidem Supremi Comitis, Báranyensis autem, Simeghiensis,
et Veröcensis Officii Supremi Comitis Administratoris, ac per Distric-
tum Quinque-Ecclesiensem Commissarii Regii dicatum a Stephano
Agyich C. E. Quinque-Eccl. Canonico. MDCCLXXXVI. Typis Ioannis
Iosephi Engel, p. 115–127.

Carmen Stephani Agyich C. E. Quinque-Ecclesiensis Canonici
honoribvs reverendissimi domini Andreae Szabó Abbatis S. Jacobi de
Silisio, Praepositi S. Joannis Bapt. de Buda, Ecclesiae Metropolitanae
Strigoniensis Canonici, Archi-Diaconi Neogradiensis, ac Seminarii
generalis Poseniensis Rectoris delatum MDCCLXXXVI. Typis Ioannis
Iosephi Engel, p. 129–133.

Carmen illvstri genti baronvm Splényi de Miháldi qvvm illvstris-
simvs, ac reverendissimvs dominvs Francis. Xav. L. B. Splényi de Mihál-
di antistes Vaciensis cathedram episcopalem capesseret in grati animi
tesseram a Stephano Agyich, cathedralis ecclesiae Qvinque-Ecclesiensis
canonico oblatvm anno domini M.DCC.LXXXVIII. Pesthini, Typis
Francisci Avgvstini Patzko, p. 135–144.

II. PRIJEVOD PRIGODNICA STJEPANA ADŽIĆA

Prevoditeljica Irena Galić Bešker.

Presvijetlomu mužu grofu Dominiku Cajaffi, višem namjesniku
znamenite Karlove pukovnije, na njegovu odlasku iz Pečuha Stjepan
Adžić, pečuški kanonik, str. 147–148.

Srijemsko-slavonska Muza, odana, u ime čitavoga svećenstva i naro-
da koji jest u Slavoniji i Srijemu u godini stečena spasa 1774., uz najviše
časti presvijetloga i prečasnoga gospodina gospodina Mateja Franje Kr-
tice, doktora presvete teologije, nekoć kanonskoga teologa Katedralne
pečuške crkve dok je proglašavan biskupom bosanskim ili đakovačkim,
i srijemskim biskupom kanonski ujedinjenih crkava, po milosti Svetog
Kraljevskog i Apostolskog Veličanstva Kraljice Ugarske dok je Apostol-
sko sjedište dobrohotno odobrilo da se pokaže inaugurirani biskup, str.
149–163.

Pogrebnu pjesmu pobožnim manima nekoć preizvrzna, presvijetlog i prečasnog gospodina gospodina Jurja Klime, pečuškog biskupa, velikog i doživotnog župana Baranjske, Tolnske i Valpovske županije, sadašnjeg staleža tajnika Svetog Carsko-Kraljevskoga i Apostolskoga Veličanstva dok je svečano pokapan 17. lipnja 1777. u Katedralnoj pečuškoj crkvi, na vječiti spomen zasluga takva prelata prinosi kao znak odane duše jedan od njegovih, str. 165–171.

BUCOLICON za presretan dolazak presvijetloga i prepoštovanoga gospodina Pavla Ladislava, grofa Eszterhazyja od Galante, pečuškoga biskupa, prinesen po Stjepanu Adžiću, pečuškom kanoniku 1781., str. 173–186.

Stjepan Adžić, kanonik Katedralne pečuške crkve prinosi pjesmu za svečanu inauguraciju presvijetloga gospodina, gospodina Franje Györyja od Radványa, znamenita viteza Reda sv. Stjepana, apostolskoga kralja, i Svetog Carskoga i Kraljevskoga Veličanstva suvremenoga dvorskoga savjetnika, i povjerenika u izvrsnom Kraljevskom ugarsko-dvorskom uredu, velikoga župana znamenite Županije Tolne, a inauguracija je proslavljena u Tolni šesti dan uoči lipanjskih Kalenda 1783., str. 187–191.

Pjesma prinesena od Stjepana Adžića, kanonika Katedralne pečuške crkve, u povodu 12. studenoga u Virovitici proslavljene svečane inauguracije, presvijetloga gospodina župana Jurja Niczkog, komornika Svetoga Carskoga, Kraljevskoga i Apostolskoga Veličanstva, prisjednika Distriktualnoga prekodunavskoga stola, velikoga župana znamenite Virovitičke županije, str. 193–196.

Pjesma u najveću čast preizvrznoga gospodina gospodina grofa Franje Pavla Balasse od Balassa Gyarmath, trajnoga grofa od Kekkéo Vagh-Besztercza, Lietave i Eberharda, znamenita komtura Reda sv. Stjepana, apostolskoga kralja, komornika Svetoga Carskoga i Kraljevskoga veličanstva, najbližega savjetnika suvremena staleža, & &. dok se sretno uzdizao na čast prokralja Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije ponizno u znak zahvalnosti 31. 8. 1785. prinosi Stjepan Adžić, pečuški kanonik, str. 197–201.

Pjesma koju Kraljevskoj pečuškoj akademiji 1786. za kraj školske godine prinosi Stjepan Adžić, kanonik Katedralne pečuške crkve uz najveće časti presvijetloga gospodina Svetoga Kraljevstva znamenitoga župana Josipa Telekija, komornika Svetoga Carskoga i Kraljevskoga Apostolskoga Veličanstva, prisjednika Kraljevskoga sedmogradskoga

stola, velikoga župana znamenite Ugočke županije, i ravnatelja školâ i studijâ u Pečuškom okrugu, str. 203–208.

Stoljeće otkad je Pečuh oslobođen turske tiranije, u najvišu čast preodličnoga i presvijetloga gospodina gospodina grofa Franje Széc-sénya od Sáárváryja Fólso Vidék, komornika Svetoga Carskoga i Kraljevskoga Veličanstva, najbližega savjetnika suvremena staleža, velikoga župana znamenite Tolnske županije, i upravitelja vrhovnoga župana znamenitih županija: Baranjske, Somočke i Virovitičke, i kraljevskoga povjerenika u Pečuškom okrugu, posvećeno po Stjepanu Adžiću, pečuškom kanoniku 1786., str. 209–214.

Pjesma Stjepana Adžića, kanonika Katedralne pečuške crkve, prinesena 1786. u čast prečasnoga gospodina Andrije Szabe, opata Sv. Jakova u Kaposváru, prepošta Sv. Ivana Krstitelja od Budima, kanonika Metropolitanske ostrogonske crkve, arhiđakona novogradiškoga, generalnoga rektora Požunskog seminara, str. 215–217.

Pjesma znamenitu rodu baruna Splénya od Mihaldija, prinesena godine Gospodnje 1788., od Stjepana Adžića, kanonika Katedralne pečuške crkve kad je presvijetli i prečasnii gospodin Franjo Ksaver, slobodni barun Splényi od Mihaldija, vački prvak, preuzeo biskupsku katedru, str. 219–223.

Prevoditeljska napomena, str. 225–226.

III. POGOVOR

Irena Galić Bešker, Prigodnice Stjepana Adžića, str. 229–235.

IV. RIJEČ UREDNICE

Anica Bilić, Kulturni, nakladnički i znanstveno-istraživački projekt *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, str. 239–247.

**

Stjepan Adžić, *Rukopisi (dopisi, korespondencija, pjesme)*, Sabrana djela IV., urednica i priređivačica Anica Bilić, za nakladnika Andrija Matić. Prijevod s latinskoga na hrvatski jezik Stjepan Sršan i Irena Galić Bešker, Duhovno hrašće, Drenovci, 2016. (u pripremi za tisak).

Bibliografiju Sabranih djela Stjepana Adžića sastavila Anica Bilić, Vinkovci

BIBLIOGRAFIJA

RADOVA O STJEPANU ADŽIĆU

- Aigl, Paulus, *Historia brevis venerabilis Capituli Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis a prima ejusdem origine usque ad finem anni 1838.* Pécs, 1838., 114–116.
- Batorović, Mato, „Paviševićev suvremenik, crkveni djelatnik i pisac Stjepan Agjić“, *Zbornik o Josipu Paviševiću*, Radovi sa Znanstvenoga skupa, održanog u Osijeku 2003. godine, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska franjevačka provincija svetoga Ćirila i Metoda, Filozofski fakultet, Osijek, Osijek, 2006., str. 373–382.
- Bibliographia Hungariae 1712 – 1860*, V., Additamenta ad tomos 1. – 4., operis Géza Petrik Bibliographia Hungariae 1712 – 1860, Catalogus librorum annis 1712 – 1800 in Hungaria (alibique lingua Hungarica) editorum, Edidit Bibliotheca Nationalis Hungariae a Francisco Széchényi fundata, Budapestini 1971. / *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860*, V., Pótlások, Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 c. művének 1. – 4. kötetéhez, Az 1712 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok, Közreadja az országos Széchényi könyvtár, Budapest, 1971., 22.
- Bilić, Anica, „Hrvatska početnica Stjepana Adžića iz XVIII. stoljeća“, *Vukovarsko-srijemski učitelj*, Hrvatski pedagoško-knjževni zbor, Ogranak Vukovarsko-srijemske županije, Vukovar, 2009., str. 153–158.
- Bilić, Anica, „Pjesničke prigodnice Stjepana Adžića (1730. – 1789.)“, *Magyar Tudomány Ünnepe 2009. Konferenciára*, Bölcsészeti, műszaki és társadalomtudományi Kutatások az Eötvös József Főiskolán 2009., Baja, 2010., str. 219–233.
- Bilić, Anica, „Stjepan Adžić (1730. – 1789.), pjesnik Pečuha, XI. međunarodni kroatistički znanstveni skup, Zbornik radova, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Magyarországi Horvátok Tudományos Intézete, Pečuh, 2013., str. 250–271.
- Bilić, Anica, „Stjepan Adžić, vjerski prosvjetitelj u stoljeću prosvjećivanja i hrvatski latinist u „galantnom“ stoljeću“, u: Stjepan Adžić, *Prozna djela*, Sabrana djela I., ur. i prir. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2009., str. 155–184.

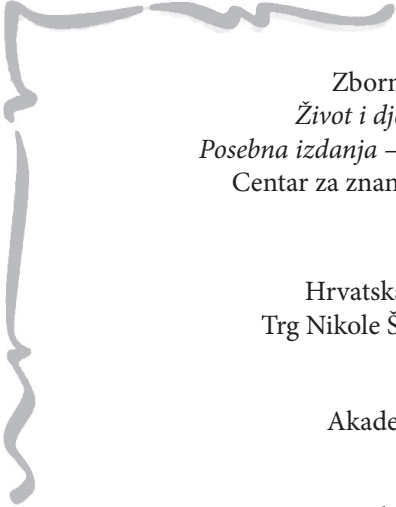
- Bilić, Anica, „O *Sabranim djelima* Stjepana Adžića“, Riječ urednice, *Okružnice i dopisi* Stjepana Adžića, *Sabrana djela II.*, ur. i prir. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., str. 171–177.
- Bilić, Anica, „Uvodni opis teme projekta *Život i djelo Stjepana Adžića*“, *Hrašće*, časopis za književnost, umjetnost, kulturu i povijest, br. 36 – 37, Drenovci, 2009., str. 55–62.
- Bilić, Anica, *Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)*, Kulturni, nakladnički i znanstveno-istraživački projekt 2008. – 2010., Vinkovci, 2008., 35 str.
- Brüsztle, Josip, *Povijest katoličkih župa u istočnom dijelu Hrvatske do 1880. g.*, Matica hrvatska, Osijek, Povijesni arhiv u Osijeku, Osijek, 1994.
- Brüsztle, Josephus, *Recensio universi Cleri Dioecesis Quinque-ecclesiensis, Quinque-ecclesiis/Pécs*, 1874., Tomus I., p. 507, 532, 615.
- Brüsztle, Josephus, *Recensio universi Cleri Dioecesis Quinque-ecclesiensis, Quinque-ecclesiis/Pécs*, 1879., Tomus III., p. 898–912.
- Brüsztle, Josephus, *Recensio universi Cleri Dioecesis Quinque-ecclesiensis, Quinque-ecclesiis/Pécs*, 1880., Tomus IV., p. 748–749.
- Crnčan, Mirko, Dević, Antun, *Župa Rokovci – Andrijaševci*, Rokovci – Andrijaševci, 2004., str. 97–101.
- Cuvaj, Antun, *Građa za povijest školstva Kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas (od godine 1780.)*, sv. 1, Zagreb, 1910., str. 484–485.
- Dević, Antun, *Župa Kukujevc*, Jarmina, 2006., str. 33–35.
- Dević, Antun, *Župa Jarmina*, Jarmina, 2004., str. 110–113.
- Dević, Antun, *Župa Rajevo Selo*, 2007., str. 106–108.
- Dević, Antun, *Donji Miholjac kroz stoljeća*, Đakovo, 2007., str. 64–66.
- Fedeles, Tamás, A pécsi káptalan és tagjai Klimó püspök idejében = Jelenkor, Irodalmi és művészeti folyóirat, 54. (5), 2011., 515–523
<http://jelenkor.net/main.php?disp=disp&ID=2314>
- Frkin, fra Vatroslav; Holzleitner, fra Miljenko. *Bibliografija hrvatskih knjiga. Od 1495. do 1850. u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda*. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 2008., str. 33–34.

- Forko, Josip, *Crtice iz slavonske književnosti u 18. stoljeću*, Osijek, 1884., str. 75–76.
- Galić Bešker, Irena, „Prigodnice Stjepana Adžića“, Pogovor, u: Stjepan Adžić, *Prigodnice*, Sabrana djela, knjiga III., ur. i prir. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2011., str. 229–235.
- Gulyás, Pál, *Magyar írók élete és munkái*, Új sorozat. I.–VI. Bp. 1939. – 1944., I., 293 p.
- Gašić, Emerik, *Župa Nijemci*, rukopis, Biskupski ordinarijat, Đakovo.
- Horányi, Alexius, *Nova Memoria Hungarorum et provincialium scriptis editis notorum...* Pars I., A – C, Pestini, Typis Matthiae Trattner, MDCCXCII., 46–57.
- Horányi, Alexius, „Novi spomen poznatih objavljenih pisaca Mađara i provincijalaca potaknut od Alekseja Horányija iz Budima, predstojnika Kralj. kleričkih pijarističkih škola“, I. dio, A – C, U Pešti, tiskom Matije Trattnera, 1792., preveo Stjepan Sršan, u: Stjepan Adžić, *Okružnice i dopisi*, Sabrana djela II., ur. i prir. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., str. 89–95.
- Hoško, Franjo Emanuel, „*Abekavica ilirička* (1779.) Stjepana Adžića“, *Riječki teološki časopis*, god. 15, br. 1, Rijeka, 2007., str. 121–132.
- Hrvatska enciklopedija*, sv. I., A, Zagreb, 1941., str. 49.
- Hrvatska riječ u Srijemu*, *Antologija srijemskih pisaca*, prir. Dubravko Horvatić, Ogranak Matice hrvatske Tovarnik, Zagreb, 1995., str. 216.
- Hrvatski biografski leksikon*, 1, A – Bi, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1983., str. 24.
- Iugoslaviae scriptore latini recentiores aetatis*, Pars I., Opera scriptorum latinorum natione croatarum usque ad annum MDCCXLVIII typis edita, Tomus II., Zagrabiae, MCMLXXI.
- Jakošić, Josip, „Pisci u međurječju ili Savskoj Panoniji, sad zvanj Slavoniji do 1795. godine (s dodatkom do 1830.)“, Preveo na hrvatski jezik Stjepan Sršan, „Slavonski pisci (1795 – 1830)“, *Revija*, časopis za književnost, kulturu i društvena pitanja, god. 28, br. 1, Osijek, 1988., str. 59–87.
- Jakošić, Josip, „Pisci u međurječju ili Savskoj Panoniji, sad zvanj Slavoniji do 1795. godine (s dodatkom do 1830.)“, u: Josip Jakošić, Ivan Kovačević, Nikola Andrić, Matija Pavić, *Književni ogledi*, Priredio Stjepan Sršan, Vinkovci, 1994., str. 5–39.

- Kovačević, Ivan, „Neki prigodni pjesnici hrvatski iz Slavonije pod konac 18. vijeka i na početku 19.“, u: Josip Jakošić, Ivan Kovačević, Nikola Andrić, Matija Pavić, *Književni ogleđi*, Priredio Stjepan Sršan, Vinkovci, 1994., str. 41–103.
- Ljetopis Franjevačkoga samostana u Šaregradu*, I. (1683. – 1853.), prir. Josip Barbarić, ur. Budimir Cvitković, Šaregrad, 2002., str. 61, 71, 79, 81, 83, 87, 89, 101, 103, 483.
- Malbaša, Marija, *Osječka bibliografija*, Tiskarsko-izdavačka djelatnost u Osijeku od 1742. do 1978. godine, sv. I., (1742. – 1944.), Osijek, 1981.
- Marijanović, Luka, „Dr. Stjepan Adžić (1730. – 1789.) kao izvanjski vikar pečuskoga biskupa za Slavoniju“, Pogovor, u: Stjepan Adžić, *Okružnice i dopisi*, Sabrana djela II., ur. i prir. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., str. 149–168.
- Martinović, Ilija, „Stjepan Adžić, posljednji vikar pečuskog biskupa“, *Godišnjak za kulturu, umjetnost i društvena pitanja*, br. 15 za 1997., Matica hrvatska ogranak Vinkovci, Vinkovci, 1998., str. 141–145.
- Martinović, Ivan, *Iz povijesti Vojne krajine*, Slavonica, prinosi Slavonije hrvatskoj književnosti i povijesti, knjiga 60, kolo XII., SN Privlačica, Vinkovci, 1994.
- Nagy, Imre, Klimó, György, *A pécsi Püspöki Könyvtár és az irodalmi műveltség. (Ötöröny XII.) = Pécsi Szemle 2009.*, v tél. 14–29.
- Narodna enciklopedija srpsko-hrvatsko-slovenačka*, Stanoje Stanojević, Bibliografski zavod d. d., Zagreb, 1925., str. 22.
- Nyakas, Sarolta, *Az első Pécsi nyomda története 1773 – 1836*, Pécs, 1934., 35, 40–41, 59–65.
- Papp, Zsófia T., „Agyich István kanonik élete és versei (könyvtári adatok alapján)“, *Tanulmányok Pécs történetéből 13., A Koller József emlékkonferencia (2002. október 24–25.) válogatott előadásai*, Pécs Története Alapítvány, Pécs, 2003., 201–245 p.
- Papp, Zsófia, *Život i poezija kanonika Stjepana Adžića (na osnovi bibliografskih podataka)*, u: Stjepan Adžić, *Okružnice i dopisi*, Sabrana djela II., ur. i prir. Anica Bilić, Duhovno hrašće, Drenovci, 2010., str. 97–145.
- Pavić, Matija, *Biskupijsko sjemenište u Đakovu 1806. – 1906.*, Đakovo, 1911., str. 44–46.

- Sablić-Tomić, Helena; Rem, Goran, *Slavonski tekst hrvatske književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb, 2003., str. 448–449.
- Srakić, Marin, *Bibliografija knjiga, brošura, monografija i muzikalija svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije 1527. – 2006.*, Đakovo, 2007.
- Sršan, Stjepan, *Osječki ljetopisi 1686. – 1945.*, Povijesni arhiv u Osijeku, Osijek, 2007.
- Sršan, Stjepan, *Stanovništvo i župe u Slavoniji 1745. – 1774. godine*, Osijek, 2007.
- Szörényi, László, *Epikus témák a pécsi latin nyelvű bukolikában*, Hunok és jezsuiták. Bp., 1993., str. 140–144, 198–199.
- Szörényi, László, *Latin költészet 1770 és 1820 között*, *Studia Hungarolatina*, Bp., 1999., str. 97–120.
- Szinnyei, József, *Magyar írók élete és munkái I–XIV.*, Bp., 1891. – 1914. (prettisak 1980. – 1981.), I., 88.
- Šrepel, Milivoj, „Jakošićev spis: Scriptorum Interaminum“, *Grada za povijest književnosti hrvatske*, Knjiga 2, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1899., str. 116–153.
- Tri pisca i nekoliko crtica iz povijesti Rajeva Sela, Rajevo Selo, 2005., str. 3.
- Trux, Dragutin, „Razgraničenje Đakovačke i Pečuvške biskupije 1780. godine“, *Glasnik Biskupija Bosanske i Srijemske*, god. LXXI., br. 12, Đakovo, 1943., str. 92–96.
- Trux, Dragutin, „Razgraničenje Đakovačke i Pečuvške biskupije 1780. godine“, *Glasnik Biskupija Bosanske i Srijemske*, god. LXXI., br. 13, Đakovo, 1943., str. 101–104.
- Trux, Dragutin, „Razgraničenje Đakovačke i Pečuvške biskupije 1780. Godine“, *Glasnik Biskupija Bosanske i Srijemske*, god. LXXI., br. 14, Đakovo, 1943., str. 105–109.
- Znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti od 925 – 1925 sa pregledom povijesti Hrvatske, Bosne i Istre, hrvatske književnosti i razvitka hrvatskog jezika, te hrv. vladara, hercega, banova i biskupa, kao uvodom sa 9 zasebnih slika, te 421. slikom u tekstu, prigodom 1000-godišnjice hrvatskoga kraljevstva, Zagreb, 1925., str. 3.

Bibliografiju radova o Stjepanu Adžiću sastavila Anica Bilić, Vinkovci.

Zbornik radova Znanstvenoga skupa
Život i djelo Stjepana Adžića (1730. – 1789.)
Posebna izdanja – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,
Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, knjiga XXVII.

Nakladnik

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Trg Nikole Šubića Zrinskog 11, HR-10000 Zagreb

Za nakladnika

Akademik Pavao Rudan, glavni tajnik

Adresa uredništva

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Centar za znanstveni rad u Vinkovcima
Jurja Dalmatinca 22, HR-32100 Vinkovci
032 332 316
hazu.centar-vk@vk.t-com.hr

Tehnički urednik

Aco Zrnić

Prevoditeljice

Gorka Radočaj (engleski jezik)
Kristina Katalinić (mađarski jezik)

Lektura

Dr. sc. Anica Bilić, znanstvena savjetnica

Korektura

Ksenija Petričić

UDK klasifikacija

Nataša Daničić

Priprema i tisak

Tiskara Zelina, d.d.

Naklada

300 primjeraka

ISBN 978-953-347-126-6

studeni 2016.

Styubani v'pivich

ISBN 978-953-347-126-6

9 789533 471266

150,00 kn

